TEHTÄVÄNIEKKA

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT RY:N JÄSENLEHTI
PROCEEDINGS OF THE FINNISH CHESS PROBLEM SOCIETY

N:o 4 / 2022 4.11.2022

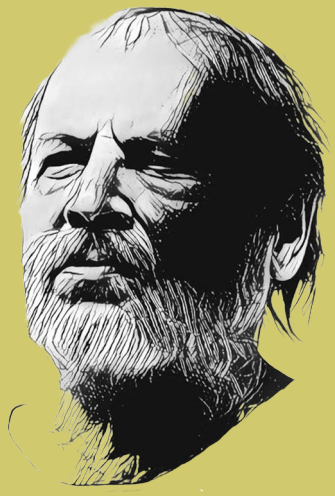

Unto Heinonen
(25.12.1946 – 17.9.2022)
1. palkinto olympiaturnaus
Nizza 1974

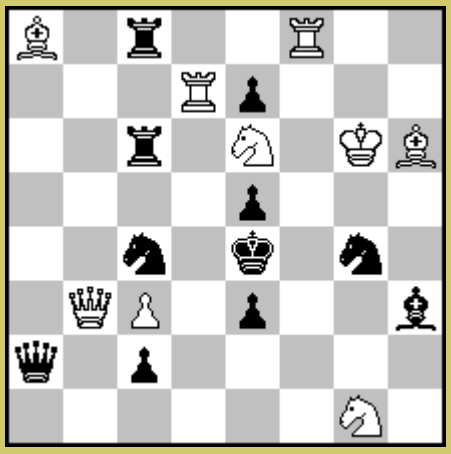

Kahden siirron matti (2 #)

TEHTÄVÄNIEKKA

JULKAISIJA/ ***PUBLISHER:***
Suomen tehtäväniekat ry.
Päätoimittaja ja toimituksen osoite / ***Editor in chief:*** Jorma Paavilainen, Ristiniementie 20 B 12, 02320 Espoo, jorma_paavilainen@hotmail.com
Muu toimituskunta / ***Editorial staff:***
Johan Beije, Harry Fougiaxis, Hannu Harkola, Janne Syväniemi, Henry Tanner, Vladislav Tarasjuk, Kari Valtonen
Taitto / ***Layout****:* Harkola, Syväniemi
Painopaikka / ***Printed in:*** Picaset Oy, Helsinki 2022
ISSN 2242–3257

Vuositilaus ei-jäsenille 2022: 28 EUR
Subscription fee abroad 2022: *28 EUR*
Irtonumerohinta / ***Single issues:*** 8 EUR
Osoitteenmuutokset sihteerille! /
Changes of address to the secretary!

Sisällysluettelo

Unto Heinonen In Memoriam.....155
Muistokilpailu / *Memorial Tourney*.....158
Unto Heinosen ja Matti Myllykankaan tuttavuus.....159
Unto Heinonen In Memoriam – ensipainoksia / *originals* 160
Kaksisiirtoiset – *Twomovers*.....165
Kolmi- ja monisiirtoiset – *Three- and moremovers* 170
Apumatit – *Helpmates* 174
Itsematit – *Selfmates*.....180
Satutehtävät – *Fairy Compositions* 182
Johtopelit – *Proof games*.....186
Unton muistolle..... 190
FIDE-Albumitehtävät.....191

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT RY
https://www.tehtavaniekat.fi
info@tehtavaniekat.fi

Puheenjohtaja / ***Chairman:***
Jorma Paavilainen, Ristiniementie 20 B 12, 02320 Espoo, jorma_paavilainen@hotmail.com
Sihteeri / ***Secretary:***
Kari Karhunen, Rukotie 7 B, 00760 Helsinki, kari.karhunen1@gmail.com
Taloudenhoitaja / ***Treasurer:***
Hannu Harkola, Vähän-Kellosalmentie 93, 17500 Padasjoki. Puh./Tel. 045 678 9042, hannu.harkola@netti.fi

Pankkitili / ***Bank account:***
Nordea FI34 1443 3000 0418 86
Jäsenmaksu 2022: 25 EUR

Pirkanmaan shakkitehtäväkerho:
Juha Rönnman, Ylioppilaankatu 9 C 18, 33720 Tampere, Puh. 050 406 1024
jronnman@gmail.com
Vaasan osasto: Seppo Praski, Varisselänkatu 16 A 2, 65200 Vaasa
Lahden Tehtäväshakki: Hannu Joentausta, Kunniatie 56, 15560 Nastola

---

Kannen kuva Hannu Harkola, muokkaus Cornel Pacurar. Ratkaisu sivulla 165.

The cover photograph by Hannu Harkola, edited by Cornel Pacurar. Solution on page 165.

Tämän erikoisnumeron ovat koonneet Hannu Harkola, Per Olin, Jorma Paavilainen, Henry Tanner ja Kari Valtonen.

This special issue has been compiled by Hannu Harkola, Per Olin, Jorma Paavilainen, Henry Tanner and Kari Valtonen.

Unto Heinonen In Memoriam

Laadinnan suurmestari Unto Heinonen kuoli 17.9.2022. Hän oli syntynyt joulupäivänä 25.12.1946. Unto oli kaikkien aikojen menestynein suomalaislaatija, jonka poismeno on suuri menetys koko tehtävämaailmalle.

Unto Heinosen esikoistehtävä julkaistiin *Helsingin Sanomissa* vuonna 1966. Kehitys oli nopeaa ja menestystä kertyi sekä kotimaisissa että kansainvälisissä kilpailuissa. Menestysputki avautui varhain eikä enää sulkeutunut. Jo toisessa kansainvälisessä joukkuelaadintakilpailussa 1967–1970, joka päättyi Suomen voittoon, Unto sai huippusijoitukset peräti kolmessa ryhmässä: A/2#: 5. sija, B/2#: 3. sija ja G/a#2: 3. sija. Toinen esimerkki varhaisesta kansainvälisestä menestyksestä oli Nizzan olympiaturnauksen voitto vuonna 1974 kahden siirron mattitehtävien ryhmässä. Shakkiolympialaisten yhteydessä järjestetyissä kilpailuissa tuli menestystä myöhemminkin, kuten tämän lehden tehtäväesittelyistä voi huomata.

Laatijana Unto oli monipuolinen, tarttui mielellään monimutkaisiinkin satuehtoihin ja -nappuloihin ja laati aina elegantilla otteella. Aluksi painopiste oli mattitehtävissä, sitten etusijalle nousivat apumatit ja viime vuosikymmeninä johtopelit ja satushakki. Kansainvälisen mestarin arvon Unto sai vuonna 1992 viidentenä suomalaisena, suurmestarin arvo tuli vuonna 2004.

Unto osallistui aktiivisesti Helsingin tehtäväiltoihin, kunnes sairastelut tulivat esteeksi. Niiden takia häneltä jäi väliin myös tehtävien lähettäminen ehdolle vuosien 2007–2009 FIDE-albumiin. Albumipisteitä kertyi kuitenkin huimat 147,50, kun mukana ovat tiedot vuosien 2016–2018 FIDE-albumista. Tällä pistemäärällä hän on kaikkien laatijoiden listalla sijalla 24 ja paras pohjoismaalainen. Vuosien 2019–2021 albumi voi tuoda lisää menestystä, sillä laadinta jatkui korkeatasoisena elämän loppuun asti.

Lehtemme lukijoille Unton tehtävät ovat hyvin todennäköisesti tulleet tutuiksi vuosien varrella. Hän julkaisi aktiivisesti ensipainospalstoilla, osallistui kansallisiin kilpailuihin ja toimi tuomarina. Rajoituksia toi se, että hänellä ei ollut verkkoyhteyksiä eikä sähköpostia, yhteydet hoituivat lähinnä kirjeitse.

Julkaistujen tehtävien määrää on vaikea arvioida, mutta tietokannoissa hänen tehtäviään on tämän tekstin kirjoitusaikana seuraavasti:

YACPDB: 373
PDB: 1706
WinChloe: 2103

Tähän lehteen on valittu esimerkkejä Unto Heinosen tuotannosta eri tehtäväryhmissä. Joissakin ryhmissä, etenkin satushakkitehtävissä ja johtopeleissä, esittelemättä jää hienoja tehtäviä. Niihin kannattaa perehtyä esimerkiksi internetissä vapaasti käytettävissä olevien tehtävätietokantojen avulla.

Koska tehtävät puhuvat enemmän kuin tuhat sanaa, niin seuraavassa hieman esimakua ennen varsinaisia näytetehtäviä.

Unto Heinosen muistoa kunnioittaen,
omasta ja Suomen tehtäväniekat ry:n puolesta

Jorma Paavilainen

Composing GM Unto Heinonen (25.12.1946 - 17.9.2022) was the most successful Finnish composer of all time. His death is a major loss to the Finnish Chess Problem Society and to the international community of chess problemists.

Unto's first composition, published in Helsingin Sanomat in 1966, was followed by speedy development with early successes in both domestic and international competitions.

As a composer Unto was very versatile, working in different genres and tackling challenging themes and complex fairy forms with apparent ease. In the beginning his focus was on orthodox mates, while later he was attracted to helpmates. During the last decades his main interest was in fairies and proofgames. He became an IM in 1992 and GM in 2004.

Unto has currently 147,50 FIDE Album points, making him the most successful Scandinavian composer and 24th in the list of all composers. It is worth noting that he did not send to the Album 2007–2009 because of health issues, which plagued him in his final years.

It may be impossible to confirm the total number of his published problems, but in WinChloe we find 2103 entries.

For this special issue of Tehtäväniekka, we have selected a few examples of his compositions. This is little more than the tip of the iceberg, especially in helpmates, fairies and proofgames.

The following problems are appetizers before the main course, selected and commented on by Unto's Finnish colleagues and friends.

On the behalf of the Finnish Chess Problem Society,

Jorma Paavilainen

Helsingin Sanomat 9.7.1966

2# 7+4

1.Rf1? (2.Rd2#) mutta 1.- Rf3!
1.Rc4! (2.Rd2#)
1.- Rf3 2.Rd6#
1.- Kxd5 2.Rf4#
1.- Kf3 2.De2#

Esikoistehtävä, jossa on lupaavia elementtejä, mm. sotilaaton asema ja hyvä alkusiirto.

Unto's first published composition, an aristocrat with a good key.

4. palkinto Olympiaturnaus Luzern 1983

2# 8+7

1.Te5? (2.Rd5,Df2#) 1.- Lxe6!
1.Ld5? (2.Df2,Db2#) 1.- Rg6 2.Tf5#, 1.- Rxe6!
1.Lf5? (2.Db2,Rd5#), 1.- fxe6!
1.Tg7! (2.Txf7#)
1.- fxe6 2.Df2#
1.- Rxe6 2.Rd5#
1.- Lxe6 2.Db2#

Houkutukset suojaavat ruudun e6 ja luovat kaksoisuhkausten syklisen kehän kolmesta mattisiirrosta Db2/Df2/Rd5. Ratkaisussa muunnelmat alkavat houkutusten torjuntasiirroilla, lyönneillä e6:en, ja mainitut mattisiirrot viimeistelevät kokonaisuuden.

The tries guard e6 and set up a cycle of double threats. After the key, the only defences are the refutations of the tries, which make the mates of the cycle reappear.

2. palkinto Erkki A. Wirtanen MT 1981

i#2 10+8

Vaihdelma: 1.- Rg6/Rd7/Rh7/Rxe6 2.Dxg6/exd7/Dxh7/Df7 L~#

Houkutukset:
1.Dh8? (2.Dxf8 L~#) 1.- Rg6!
1.Dh6? (2.Dxf8 L~#), 1.- Rxe6!
1.De8? (2.Dxf8 L~#), 1.- Rh7!
1.Df7? (2.Dxf8 L~#), 1.- Rd7!
1.Re5! siirtopakko
1.- Rg6/Rd7/Rh7/Rxe6
2.Rxg6/Rxd7/Rxh7/Rxe6
L~#, 1.- Kxe5 2.Rh7+ Lf5#

Vaihdelmassa mR:lla on neljä siirtoa, joihin kaikkiin valkealla on vastaus. Valkean neljä houkutusta kumoutuvat ratsun eri siirtoihin. Ratkaisun alkusiirto muuttaa valkean pelin kaikkiin mR:n siirtoihin ja antaa kaiken kukkuraksi pakoruudun.

Tuomari Antti G. Ojanen: ”Paljon kauneusarvoja omaava siirtopakkotehtävä, joka sisältää täydellisen vaihdelmapelin matinpakotusmuutoksineen. Houkutuspelissä kauneusvirheet 1.Dh8? tai 1.De8? Rd7 2.Dd8 tai 2.exd7. Pakoruudun antava alkusiirto kuitenkin nostaa tehtävän arvoa.”

In the set white has replies to every bS move. There are four tries, each refuted by a different bS move. The key changes all set play variations and gives a flight for good measure.

H1182 *The Problemist*
12-16, VII 1987

a#2 7+7

b) -Rc7
c) = b) -Da8
d) = c) -Th8
e) = d) -sf7
f) = e) -Lg6

a) 1.Rd5 Le6 2.Re3 Rdf2#
b) 1.Da6 g4 2.Dd3 Lxc6#
c) 1.Te8 Rf4 2.Te5 d5#
d) 1.f5 Le6 2.f4 Rhf2#
e) 1.Lf7 Le8 2.Ld5 Lg6#
f) 1.c5 Ta5 2.cxd4 Lf5#

Vaikuttava klassikko! Mustan nappula, joka on edellisessä muodossa siirtynyt kahdesti tukkimaan mustan kuninkaan pakoruudun, poistetaan laudalta. Näin tehdään muodonmuutokset yksi toisensa jälkeen, kunnes lopuksi vain jää minimimateriaali, yksi musta nappula kuninkaan lisäksi. Matit ovat mallimatteja, joita Unto arvosti. Tehtävä valittiin tietysti FIDE-albumiin ja kolmesta albumituomarista kaksi antoi sille maksimipisteet eli neljä, mutta *The Problemistin* vuosikilpailun tuomari ei raaskinut tätä sijoittaa.

Unto jatkoi tässä esiintyvän striptease-teeman käsittelyä myöhemminkin, katso esimerkiksi 1. palkinto *Tehtäväniekka* 2017–2018 (*TN* 2/2020, sivut 76 ja 77).

An impressive classic showing the striptease theme. Five black pieces, each moving twice to block, are one by one removed to create the following part until the minimum black material remains. All mates are models. This masterpiece received ten points from FIDE Album judges and it is difficult to understand why the judge of The Problemist did not include it in his award.

2. kum. *The Problemist* 1991

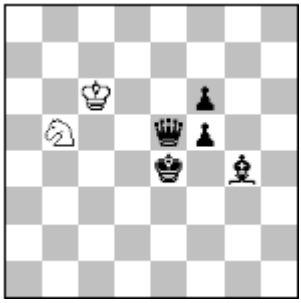

a#4 b) f6→f4 2+5

a) 1.f4 Ra7 2.Dh5 Rc8 3.Kf5 Kd5 4.Dg5 Re7#
b) 1.f3 Rc7 2.Dh2 Kc5 3.Kf4 Kd4 4.Dg3 Re6#

Ihannekameleonttitoistomatit ja mustan kuningattaren antikriittiset siirrot.

Ideal chameleon echo mates and bQ anticritical moves.

Unto Heinonen
1. palkinto *Springaren* 1998

a#2 madrasi 2.1.1.1 4+10
b) Rb5→e6

a)
1.d1L c8T 2.Lc2 Tc4#
1.d1T c8R 2.Td5 Rb6#
b)
1.d1R c8D 2.Rb2 De8#
1.d1D c8L 2.Dg4 Ld7#

Madrasi tarkoittaa, että eriväriset, mutta samanlaatuiset nappulat lamauttavat toisensa, jos ne tarkkailevat toisiaan. Täten esimerkiksi a-muodon ensimmäisessä ratkaisussa mustan on toisella siirrollaan estettävä, ettei mTf2 pääse lamauttamaan valkean korottunutta tornia siirrolla Tc2. Vastaava logiikka perustelee muutkin ratkaisut, joita yhdistää molemminpuolinen täyskorotus.

A double AUW with clever logic: in each case White must promote so that the corresponding black officer can be blocked by the newly promoted black piece.

Unto Heinosen muistokilpailu

Suomen Tehtäväniekat ry julistaa Unto Heinosen kansainvälisen muistokilpailun teemaltaan vapaille sarjasiirtoisille tehtäville kahdessa ryhmässä.
A: tehtävät, joissa ei ole satuehtoja eikä -nappuloita.
B: tehtävät, joissa on satuehtoja tai -nappuloita.

Sallitut vaatimustyypit ovat matti- tai pattitehtävät, apumatit ja -patit sekä itsematit ja -patit.

Tehtävät on lähetettävä viimeistään 30.4.2023 sähköpostilla luottamusmies Neal Turnerille: nealturnerfinland@hotmail.com

Kirjapalkinnot, kilpailun tuomari on Hans Gruber ja tuomio julkaistaan *Tehtäväniekassa*.

Unto Heinonen MT

The Finnish Chess Composition Society announces the Unto Heinonen Memorial Tourney for series-movers - free theme, in two sections.
A: problems without fairy elements
B: problems with fairy conditions and/or fairy pieces

Allowed stipulations are direct mates or stalemates, helpmates or helpstalemates and selfmates or selfstalemates.

Entries via email to Tournament Director Neal Turner: nealturnerfinland@hotmail.com
The closing date is April 30. 2023.

The judge of the competition is Hans Gruber and the award will be published in the Tehtäväniekka magazine. Book prizes

Please reprint!

Matti Myllykangas:

Unto Heinosen ja Matti Myllykankaan tuttavuus

Tuttavuus alkoi loppuvuodesta 1971 kun muutimme Espoon Otaniemen Teekkarikylän uuteen HOAS- opiskelija-asuntoon. Talo oli Jämeräntaipaleen loppupäässä Kolmiokirkon vieressä. Saman kadun alkupäässä oli teekkarikylän opiskelija-asuntoja, jotka olivat valmistuneet v. 1952 olympiakylän asumuksiksi.

Asuinpaikka oli ihanteellinen, lähellä Dipolia ja sen Kaljakellaria, opiskelijoiden iltaista kohtaamispaikkaa. Siellä käytiin pelaamassa shakkia, pelattiin kuka ketäkin vastaan. Minulla oli onni pelata mm. SM Heikki Westeristä vastaan, ja kerran voitin hänet.

Unto "Unde" Heinosen kanssa asuimme samassa rapussa, hän perheineen 1-kerroksessa ja minä perheineni 2-kerroksessa.

Unde opiskeli matematiikkaa ja valmistui luonnontieteen kandidaatiksi. Käsitykseni mukaan hän oli matematiikan opettajan työssä jonkun aikaa.

Tietysti pikimmiten tutustuttiin ja löysimme kumpikin sielunkumppanin, yhteisestä shakkiharrastuksesta. Kuinka nuorena Unde oli aloittanut shakkiharrastuksensa, en tiedä, mutta aika nuorena kuitenkin. Itse olin saanut ensimmäisen shakkilaudan n. 8-vuotiaana, Asuin silloin Otanmäessä, nykyistä Kajaania.

Unden kanssa pelasimme shakkia paljon vapaa-aikoina. Tietysti perheen kanssa piti olla myös, minulla oli kyllä lastenhoitaja juttuseurana vaimolle.

Unden kanssa pelasimme kellon kanssa aina ja aika oli 10+10 min. jolloin usein tuli aikapula. Minä keskityin pelaamiseen ja en useinkaan huomannut ajan loppuneen, eli aikavoittoja tuli paljon. Sitten huomasin, että eihän pelejä voiteta jos oma aika on loppunut. Taisin olla vähän parempi pelaajana kuin Unde.

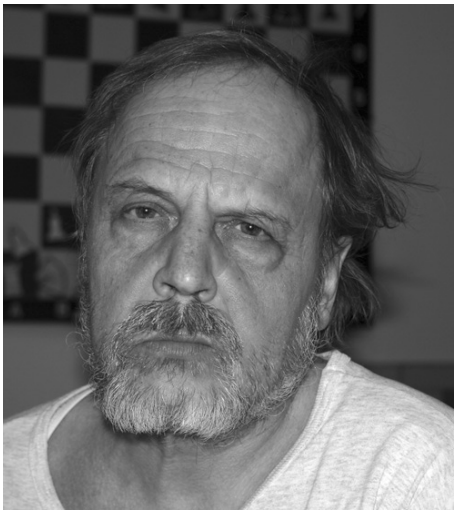

Sitten, kun kyllästyimme pelaamiseen, opetti Unde minulle shakkitehtävien laatimista, niin että julkaisin Hesarin shakkipalstalla v. 1973 kaksi laatimaani tehtävää. Ne ovat 3- ja 4-siirtoiset apumattitehtävät.

Unden parisuhde Mirja Heinoseen rakoili ja he päätyivät avioeroon. Kahdelle tyttärelle löytyi myöhemmin hyvä isäpuoli.

Olen pitänyt yhteyttä Unden entiseen perheeseen näihin päiviin asti.

Viimeinen yhteyteni oli Unden kanssa n. 12 vuotta sitten, kun kävin hänen luonaan Pukinmäessä. Unde esitteli jotain silloista tehtävää jota tietokone oli analysoinut yli 24 t.

Kerroin hänelle, että hänellä oli silloin kaksi tyttärentytärtä ja kolme tyttärenpoikaa. Jätin hänelle käyntikorttini, mutta koskaan hän ei soittanut perään. Tietääkseni Unde ei ole ollut yhteydessä jälkeläisiinsä vuosikausiin. Undelle riitti oma koti ja hänen suuri rakkautensa, SHAKKITEHTÄVIEN LAADINTA. Se harrastus oli hänen vaimo, tytöt ja lapsenlapset.

Hannu Harkola

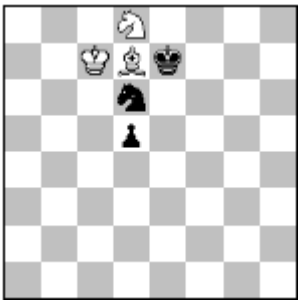

a#3 b) Ke7↔sd5 3+3

a) 1.Rf5 Kb6 2.Kd6 Lc8 3.Re7 Rf7#
b) 1.e6 La4 2.e5 Re6 3.Re4 Lb3#

a-muodossa paikanvaihto, b-muoto paikanvaihdolla, ratkaisussa tempo. Mallimatit.

Kenneth Solja

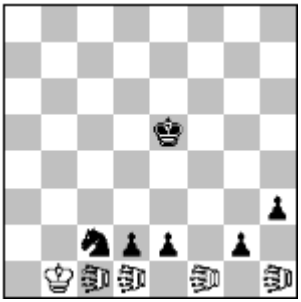

a#2½ 2.1... 5+6
kummisetäkirke /
Circe Parrain
kotka/*Eagle* (EA) c1,d1,f1,h1

1.- EAcxd2 2.Kf4 [+e1L] EAdxe2 3.Lg3[+msg4] EAhxg3#
1.- EAdxe2 2 Rd4[+msf4] EAfe4 3 Kxe4 EAexd4 [+vEAd6]#

Ensimmäisen ratkaisun mattiasemassa näyttäisi siltä, että mK:lla on kolme vapaata ruutua siirtyä, mutta satuehto yllättäen tekeekin jokaisesta matin.

4.Kg5??[+mLh4], 4.Ke5?? [+mLf4] tai 4.Ke4??[+mLf3] ei käy, kaikki itseshakin takia.

Toisen ratkaisun mattiasemassa näyttäisi niin ikään siltä, että mK voisi siirtyä jopa viiteen vapaaseen ruutuun, mutta jälleen satuehdon vuoksi jokaisesta tulee matti.

4.Ke5??[+mRd5], 4.Kd5?? [+mRc5], 4.Kxd4??[+mRc4], 4.Kd3??[+mRc3] tai 4.Ke3?? [+mRd3] ei käy ja nämä kaikki itseshakin takia.

Kahdeksan sellaista siirtoa (yksi esiintyy kaksi kertaa), jotka näyttäisivät pakenevan mattiverkosta, joten määrä voisi olla näin 7,5 kertaa. Viite Unton 75 vuoteen.

Per Olin

A

16+15

B

16+15

Johtopeli/PG 19½
a) alkuasemasta / *initial game array to* A
b) A → B; musta alkaa / *Black begins*

a) a) 1.a4 h5 2.Ta3 Th6 3.Tb3 Tf6 4.Ra3 Tf3 5.exf3 b6 6.Ke2 La6+ 7.Ke3 Dc8 8.Re2 Db7 9.Rc3 Dc6 10.De2 Lb7 11.Da6 Dg6 12.Lc4 Rc6 13.Te1 Re5 14.Kd4 Rg4 15.Te5 0-0-0 16.Ta5 Kb8 17.Tbb5 Ka8 18.La2 Tb8 19.b3 Lc8 20.Lb2

b) 1.- Dc6 2.Te5 R4f6 3.Df1 La6 4.Te1 Te8 5.Tae5 Lb5 6.Ta1 a6 7.Dd1 Ka7 8.Te1 e5+ 9.Ke3 e4 10.Rab1 La3 11.b4 Re7 12.Lc4 Red5+ 13.Ke2 e3 14.Th1 Re4 15.Ke1 f6 16.Re2 Rec3 17.Rg1 Te4 18.Lf1 Le2 19.b5 Tb4 20.Lc1 Dc4

Jorma Paavilainen

a#2 4.1.1.1 4+10

1.Ld3 Rf6 (Rxb6?) 2.Dxc5 Dxd7#
1.Re3 Ra4 (Rxd7?) 2.Txd5 Dxb6#

Bi-valve mustan 1. siirroissa, duaalinvälttö valkean 1. siirroissa.

1.Kb5 De4 2.Lxc5 Rc7#
1.Kd6 Dc3 2.Txd5 Rb7#

Väijytykset, linjanavaukset, Zilahi.

Idea syntyi Unton tehtävästä:

Unto Heinonen
1539 *Probleemblad* 05-06/1989

a#2 2.1.1.1 6+7

1.Rxf4 Rf2 2.Rd3 Dxf6#
1.Rxe4 Rg2 2.Rg3 Dxd5#

Pauli Perkonoja

sa#9 3+2

1.Kb3 2.c5 3.c4 4.c3 5.c2 6.Kb2 7.Kc1 8.Kd1 9.c1R Rc3#

Pauli Perkonoja

sa#12 3+2

1.Kd3 2.a5 3.a4 4.a3 5.a2 6.a1T 7.Ta2 8.Tf2 9.Ke2 10.Kf1 11.Te2 12.Te1 Rd2#

Alkusiirrot muodostavat kuningasristin.

Pauli Perkonoja

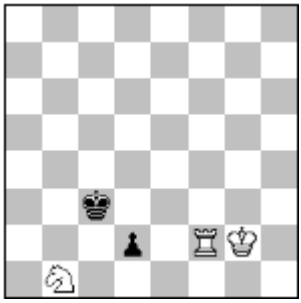

sa#6 3+2

1.Kc2 2.Kd1 3.Ke1 4.d1R 5.Rc3 6.Re2 Tf1#

Pauli Perkonoja

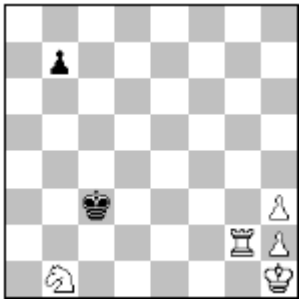

sa#21 5+2

1.Kc4 2.b5 3.b4 4.b3 5.b2 6.Kb3 7.Ka2 8.Kxb1 9.Kc1 10.b1T 11.Tb2 12.Tf2 13.Kd2 14.Ke3 15.Tf4 16.Tg4 17.Kf4 18.Kg5 19.Kh4 20.Kxh3 21.Th4 Tg3#

Neal Turner

si#8 SAT 8+9

kuninkaallinen heinäsirkka / *Royal Grasshopper* (kH) c4,f2, aituri / *Nightrider* (A) f1, heinäsirkka / *Grasshopper* (H) h1

1.Ah5 2.Hh6 3.Ag7 4.Hf8 5.Hf1 6.Af5! 7.Ah1 8.Hf3+ kHf4#. Paikanvaihto.

Terho Marlo

s9# 6+11

madrasi

1.Tc2 2.Tc5 3.Lf6 4.Dd2 5.Le7 6.Ld6 7.Td5 8.Td4 9.f4#

Madrasi-mallimatti kolmoisshakilla. DTL-paikanvaihto. Vasemmassa laidassa voi nähdä 1:n, jos haluaa muistella Untoa meidän ykköslaatijana. Kirjainsymboliikka siirrolla 9.f2-f4#, U → H.

Marko Ylijoki

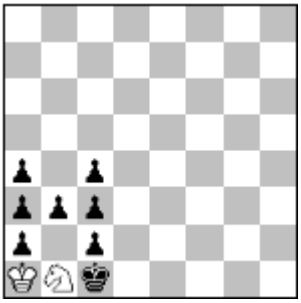

a#6* 2+8

1.- Rxc3 2.b2+ Kxa2 3.b1R Rxa4 4.Rc3+ Ka1 5.Rd1 Rc5 6.c3 Rb3#
1.Kd1 Rd2 2.c1R Rxb3 3.Rd3 Rc1 4.Kc2 Rxa2 5.Kb3 Kb1 6.Rb4 Rc1#

Vaihdelmassa vR tekee matin b3:sta ja mK on c1:ssä, ratkaisussa mK on b3:ssa ja vR tekee matin c1:stä. Alkuasemassa voi nähdä kirjaimet U ja H.

Paavo Tikka

sa=20 3+8

H=heinäsirkka/*Grasshopper*

1.Kb2 2.Ha1 3.Kc3 4.Kd4 5.Kxd5 6.Kc6 7.Kb7 8.Ha7 9.Hxa8 10.Kb6 11.Hha6 12.Kb5 13.Hha5 14.Kb4 15.Hha4 16.Kb3 17.Hha3 18.Kb2 19.Hha2 20.Ka1 Kc1 =

Mirko Degenkolbe (GER) & Steven B. Dowd (USA)

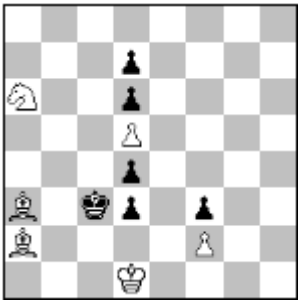

i#10* 6+6

Vaihdelma: 1.- d2 2.Rb4 d3 3.Rc2 dxc2#.

Ratkaisu: 1.Rc7! d2 2.Rb5+ Kd3 3.Rxd6! (3.Lxd6?) Kc3 4.Re4+ Kd3 5.Rg3 d6! (5.- Kc3? 6.d6 ja i#9) 6.Lxd6 Kc3 7.La3 (paluu) Kd3 8.d6 Kc3 9.Ld5 Kd3 10.Re2 fxe2#; 9.- d3 10.Re2+ dxe2,fxe2#.

Fata Morgana -tyyppinen itsematti, jossa valkealta puuttuu temposiirto toteuttaakseen vaihdelman. Lopullinen matti on toisenlainen kuin vaihdelmassa.

Nuoremmalle tehtäväniekkapolvelle, joka lähinnä tuntee Unton loistavat apumatit, satutehtävät ja retrot, voi tulla yllätyksenä, että Unto raivasi tiensä huipulle ensin ortodoksisten kaksisiirtoisten laatijana. Tällä alueella hän herätti nopeasti maanmiestensä huomiota hienostuneilla taideteoksillaan. Hänen kansainvälinen uransa alkoi tiukassa kamppailussa hänen osallistuessaan Toiseen kansainväliseen laadintaotteluun.

A1 Unton merkittävimpiin kansainvälisiin saavutuksiin lukeutuvat kaksi korkeaa sijoitusta Toisessa kansainvälisessä ystävyysottelussa. Tuo kilpailu oli myös suuri menestys pienelle Suomelle, ja Unton panos voitollemme oli huomattava. Toinen Unton 2#-menestyksistä on tehtävä A1. Teemana oli vähintään kaksi matinmuutosta mustan tukintasiirtojen jälkeen esipelissä ja ratkaisussa, vaikka korkeaan sijoitukseen piti tukintoja olla vähintään kolme. Tehtävä A1 esittää, mitä tarvittiin. Vaatimattoman näköinen alkusiirto sisältää monia strategisia vaikutuksia, jotka aiheuttavat matinmuutokset. Yksi vaikutuksista on linjan avaaminen syrjäiselle a8-tornille; tällä on onneksi muutakin tehtävää ratkaisussa. Samassa kilpailussa Unton kolmanneksi sijoittunut tehtävä kaksisiirtoisten B-ryhmästä löytyy numerolla 162 vuosien 1968–1970 Fide-albumista.

One of Unto's major international successes was two high places in the 2nd Friendship match. That match was also a great triumph for little Finland, and Unto contributed considerably to our victory. One of Unto's successes is given here. The theme called for at least two changed mates to Black's self-blocking defences between set and solution; though for a high placement in the award at least three changed mates were needed. The problem A1 shows exactly what was required. The modest-looking key yields many strategic effects, giving rise to the changed play. One of the effects is a line-opening for the outlying rook, which fortunately also has another function in the actual play. Another problem by Unto from the same competition but the other 2# group, B, a problem which was placed 3rd in that group, can be found as No. 162 in the FIDE Album 1968–1970.

For a younger generation of problemists who mainly know Unto's brilliant helpmates, fairy problems and retros, it may come as a surprise that Unto made his way to the top as a composer of orthodox 2-movers. In that capacity, he soon attracted attention of his fellow countrymen with his sophisticated works of art. His international career commenced with the keenest competition, when he participated in the 2nd Friendship match.

A1
5. sija, Toinen kv. ystävyysottelu 1967–1970, A-ryhmä

2# 9+8

*1.- Lc3 2.R3c2# 1.- fxe3 2.Dxa1# 1.- Re5 2.Lb6#,

1.c5! (2.Txa4#) 1.- Lc3 2.R1c2# 1.- fxe3 2.Dc4# 1.- Re5 2.Td6#.

A2
4. palkinto, Europe Cacciari MT 1974

2# 9+8

A3
3. sija, 1. WCCT 1972–1975

2# 11+8

A2 Hannelius-teema oli yksi Unton mieliteemoista, ja hän tutki sitä tehtävissään usein. Tehtävässä A2 teema saa syklisen tulkinnan. Hannelius-koneistoon on lisäksi yhdistetty syklinen Pseudo LeGrand. Tehtäväniekoilla on eriäviä mielipiteitä siitä, saavatko teemamuunnelmat esiintyä myös esipelissä. Unton hyvä tekniikka tulee esiin siinä, miten alkusiirron tekevä vahva nappula, joka on näennäisen etäällä tapahtumista, osallistuu näppärästi virtuaalivaiheeseen sekä sivumuunnelmiin. Sittemmin ilmeni, että tehtävä oli julkaistu jo aikaisemmin *Chess Life & Review* -lehdessä syyskuussa 1971, numerolla 455. En tiedä, menettikö tehtävä sen vuoksi sijoituksensa Cacciarin muistokilpailussa.

Hannelius was one of Unto's favourite themes on which he elaborated frequently, and here the theme is extended to a cyclic interpretation, and furthermore there is a cyclic Pseudo LeGrand incorporated in the Hannelius pattern. There are divided opinions among problemists about whether the thematic variations are allowed to appear also in the set play. Unto's good technique shows in how the strong key piece, which is ostensibly far away from events, is also cleverly exploited both in the virtual phase and the by-play. Later it turned out that this problem was first published as No. 455 in Chess Life & Review, September, 1971. I do not know whether it was subsequently deprived of the prize.

1.Le5? (2.Rc3**a**#) Rxd5! 1.Re5? (2.Lf3**b**#) Rd4! (1.- Re1 2.Dxb4#) 1.Lc4? (2.Rc5**c**#) Rd3! (1.- Ra6 2.De7#)

1.Da8! (2.De8#) 1.- Rxd5 2.Rc5**c**# 1.- Rd4 2.Rc3**a**# 1.- Rd3 2.Lf3**b**# (1.- c[xb]5 2.R[x]c5# 1.- Lxf6 2.Rxf6#).

A3 Unto sai jälleen korkean sijoituksen arvostetuimmassa kilpailussa, WCCT:ssä, joka piti (ja pitää edelleen) yllä ystävyysotteluiden perinnettä, nyt vain toisella nimellä. Tehtävässä A3 on muutospeliä kolmessa vaiheessa, mutta tällä kertaa muuttuvat *puolustusmotiivit*, kuten kilpailun teema edellytti. Puolustusmotiivit ovat: a=uhkaruudun vartiointi, b=pakoruudun anto, c=uhkanappulan lyönti. Tehtävä esittää Brabec-teemaa 3+3-muodossa, eli puolustusmotiivien syklistä muutosta kolmessa vaiheessa. Kuningaspatteria käytetään myös sivumuunnelmissa.

Again Unto received distinction in the most prestigious competition, WCCT, which kept up (and still keeps) the tradition of Friendship matches under a new title. In A3, there is changed play in three phases, but this time the defence motives change as required by the set theme. The defence motives are a=guard of the threat square, b=flight-gift, c=capture of the threat piece.

A4
3.–4. palkinto, Suomen Tehtäväniekat 40 JT 1975

2# 8+7

A5
1. palkinto, Olympiaturnaus Nizza 1974

2# 9+11

Featured is the Brabec theme in 3+3 form, i.e. cyclic change of defence motives in three phases. The royal battery is also employed in yhe by-play.

1.Tdd2? (2.Lb4#) 1.- Rd5**a** 2.Kxd5# 1.- Lxb6**b** 2.Kxb6# 1.- Txa3**c** 2.Rd1#, (1.- a5 2.Kb5#), 1.- Rd3! 1.e3? (2.Tc5#) 1.- Rxd5**c** 2.Kxd5# 1.- Lxb6**a** 2.Kxb6# 1.- Txa3**b** 2.Rd1#, 1.- Lg8!

1.Lb5! (2.Ra4#) 1.- Rxd5**b** 2.Kxd5# 1.- Lxb6**c** 2.Kxb6# 1.- Txa3**a** 2.Rd1# (1.- axb5 2.Kxb5#).

A4 Tehtävä A4 menestyi kansallisessa kilpailussa, jonka teema oli: ”[2#-]houkutustehtävässä uhkaus- ja muut mattisiirrot ovat puolustukseen nähden vastavuoroiset tai kehässä.” Ukrainalainen sykli (eli syklinen LeGrand) yhdessä kaksoisuhan kanssa tuottavat yhdenlaisen Dombrovskis-teeman sekä Barnes-teeman. Tehtävän monumentaalinen sisältö on saatu aikaan hyvin vähäisin keinoin.

The problem A4 achieved success in a national tourney, a theme tourney which required ‘2# with tries, in which threats and variation mates appear reciprocally or cyclically with respect to defences’ . The Ukrainian cycle (= cyclic LeGrand) and the double threat yield a particular kind of Dombrovskis as well as the Barnes theme. These monumental contents are achieved with slightest of means.

1.Rcd2? (2.Lxe4,Dxd7#) Ke6! 1.Lxe7? (2.Lf7#) Ke6 2.Dxd7#, 1.- e3!

1.Re5? (2.Dxd7#) 1.- Ke6 2.Lxe4# 1.- Lxe5 2.Lxe4# 1.- Rb5[c4] 2.D[x]c4#, 1.- d6!

1.Rd6! (2.Lxe4#) Ke6 2.Lf7# 1.- Lf6 2.Dxe4# 1.- exd6 2.Lf7#.

A5 Nizzan vuoden 1974 Olympiaturnauksen voittajatehtävä A5 on taas yksi Unton suurista menestyksistä. Tämän kilpailun aikoihin vuorottelu ei enää ollut uutta, mutta se oli edelleen muodissa. Unto onnistui esittämään sen houkutuksessa ja ratkaisussa, ei perinteiseen tapaan esipelissä ja ratkaisussa. Mutta kenties vielä tärkeämpää oli, että hän oli löytänyt uuden mekanismin, jossa hyödynnettiin epäsuoraa kiinnityksestä päästöä. Ei siis ihme, että laudalla on enemmän nappuloita kuin Unton tehtävissä yleensä.

The problem A5 from the Olympic Tourney of Nice 1974, is another great success of Unto. At the time of this tourney reciprocal change was no longer new, but still very much in vogue. Unto managed to show it between try and actual play instead of the usual set and actual, and perhaps more importantly, he had discovered a new mechanism exploiting black indirect unpin. No wonder

A6
1. palkinto, Paalanen 70 JT 1978–1979

2# 11+6

A7
10. sija 2. WCCT 1980–1983, ryhmä A2

2# 10+6

then that the board is more crowded than is usually the case in Unto's problems.

1.Db5? (2.Dd5#) 1.- Rd6 2.Rg5# 1.- Rf6 2.Rc5# (1.- cR ~ 2.Dd3#), 1.- Rb2!

1.Re2! (2.Rg3#) 1.- Rd6 2.Rc5# 1.- Rf6 2.Rg5# (1.- Txf8 2.Lxc6#).

A6 Tehtävä A6 on esimerkki Unton tuotannon perinteisemmästä puolesta. Tehtävässä on yksi kolmivaiheinen matinmuutos ja yksi puolustuksenmuutos. Tämän juhlakilpailun teemana oli vähän tunnettu Paalanen-teema: "Yhdessä tai usammassa houkutuksessa valkea alkusiirrollaan saa aikaan siirtopakkotilanteen, jolloin matin estää vain yksi ja kussakin houkutuksessa eri mustan vastasiirto. Edelleen tehtävässä on vastaavasti yksi tai useampia houkutuksia, joissa valkea uhkaa mattia. Puolustuksena ovat tällöin sama tai samat vastasiirrot kuin siirtopakkohoukutuksissa."

Problem A6 is an example of the more traditional style in Unto's output: One three-phase changed mate and one transferred mate. The theme of this JT was a little known 'Paalanen theme': 'In one or several tries W creates Zugzwang, and B has a different refutation to each try. Furthermore, W has one or several tries that threaten mate, and B's refutations are the same as in the Zugzwang tries.'

*1.- e3 2.Dd5# 1.Rd7? (siirtopakko) 1.- Kd5 2.Lb3# 1.- cxd6 2.Rxb6# 1.- e3 2.Rde5#, 1.- f3!

1.Rd5? (sp.) 1.- cxd6 2.Rxb6# 1.- f3 2.Re3#, 1.- e3!

1.Rg4? (sp.) 1.- e3 2.Rge5# 1.- f3 2.Re3# 1.- fxg4 2.Dxe4# 1.- cxd6!

1.Rxe4? (2.Rd2#) 1.- fxe4 2.Dxe4#, 1.- f3! 1.Dh5? (2.Df7#) cxd6!

1.Dg1? (2.Dd4#) e3!

1.Df1! (2.e3#) 1.- e3 2.Dxf4#.

A7 Toisen kansainvälisen joukkuelaadintakilpailun A2-ryhmässä teemana olivat matinmuutokset esipelin ja ratkaisun välillä sekä patterisiirrot. Moni laatija käytti Unton tavoin koneistoa, jossa muuttuvat sekä mK:n pakoruudut (tässä f1→e1) että mustaan kuninkaaseen kohdistuvat linjat (tässä patteri-T:n vartioimat ruudut #-siirroissa). Unton tulkinta oli kuitenkin riittävän omaperäinen.

In the 2nd WCCT (group A2) the set theme required changed mates in setplay and solution involving white battery play. Many contenders used a similar mechanism: shifting the bK's flights along with the lines that are directed at the bK. Unto's interpretation, however, was sufficiently original.

*1.- Kf3 2.Tg3# 1.- Kf1 2.Dd1# 1.- Rcb3 2.Txe4# 1.- Rdb3[c2] 2.Tf4#

1.Re3! (2.Dd1#) 1.- Kf3 2.Th4# 1.- Rcb3 2.Tg2# 1.- Rdb3[c2] 2.Tg1# (1.- Ke1 2.Dd1#).

A8
kiitosmaininta, Olympiaturnaus
Thessaloniki 1984–1988

2# 10+10

A9
2. palkinto, *Scacchi e Scienze Applicate* 13.
TT 1995–1997

2# 8+12

A8 Tämä selkeä esitys olisi hyvä oppikirjaesimerkki kolminkertaisesta Dombrovskis-teemasta. Uhrausalkusiirto tulee vartioimaan mK:n mahdollisia pakoruutuja muunnelmissa, kuten usein nähdään tämän teeman esityksissä (vaikka teeman alkuperäinen kaksinkertainen esitys, Dombrovskis 1958, on loistava poikkeus tästä).

This lucid rendering could serve as a textbook example of a three-fold Dombrovskis. The sacrificial key is also a provisional one, which is often the case with this theme (although the 2-fold proto-example by Dombrovskis in 1958 is a brilliant exception).

*1.- d5 2.Dxb8#

1.Da2? (2.Dxe6#**A**) d5**a**!

1.e4? (2.Rf7**B**#) exf5**b**! (1.- dxe3 ol. 2.Da1#)

1.Rdxe6? (2.Lf6**C**#) Dxf4**c**! (1.- Rd5 2.Rd3#)

1.Dxc6! (2.De4#) 1.- d5**a** 2.Dxe6**A**# 1.- exf5**b** 2.Rf7**B**# 1.- Dxf4**c** 2.Lf6**C**# (1.- Rxc6 2.Rxc6).

A9 Tehtävän A9 teema olisi kenties luontevinta mieltää valkean haittoina. Kahdessa ensimmäisessä houkutuksessa vD:n siirrot kumoutuvat, koska ne ovat tukintoja teemaruuduilla; yrittäessään parantaa peliään vD toteuttaa Nowotny-katkon, jolloin kaksoisuhkamatteina ovat mattisiirrot, jotka esiintyvät muunnelmissa toisaalla; näin tulee esitetyksi Rudenko-teema. Mutta uhkamatit eivät toteudu, koska siirrot jättäisivät c5-ruudun vartioimatta. Lopulta vD valitsee oikean ruudun, jolta se pääsee uhkaamaan teemamattia. Valkeat haitat oli yksi Unton mieliteemoja. Teemaupseerina ei yleensä ollut kuningatar, kuten tässä.

The problem A9 may be better understood as a kind of White Combination. In the first two tries the wQ's moves are refuted by obstruction on the thematic squares. In an attempt to improve the attack the wQ performs a Novotny interference threatening double mates that later appear in the variations of other phases, the Rudenko theme. The threatened mates are prevented however by the fact that they leave the square c5 unprotected. Eventually the wQ selects the correct square to produce the thematic threat. White combination was one of Unto's favourite themes. It's not usual for the thematic piece to be the queen as here.

1.Da5? (2.Dxa6#) 1.- Rc3 2.Db4# 1.- Rd4 2.Rd6#, 1.- Lxa5 2.Rxa5#, 1.- Rb4!

1.Dd6? (2.Dxa6#) 1.- Rc3[b4] 2.Ra5# 1.- Txd6 2.Rxd6#, 1.- Rd4!

1.Dd2? (2.Ra5,Rd6#) 1.- Lxd2 2.Rd6# 1.- Txd2 2.Rd6#, 1.- Re5!

1.Df6! (2.Dxa6#) 1.- Rc3[b4] 2.Ra5# 1.- Rd4 2.Rd6#.

A10
kunniamaininta, *Suomen Tehtäväniekat* 1997–1998

2# 6+8

A11
Kauko Väisänen & UH
palkinto, *Suomen Tehtäväniekat* 1997–1998

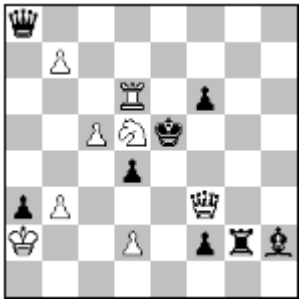

2# 8+8

A10 Tehtävä A10 on taas yksi selkeä oppikirjaesimerkki, tällä kertaa LeGrand-teemasta. Sivumuunnelmat syntyvät vaivattomasti tässä hyvin kevyessä, valkosotilaattomassa rakenteessa.

The problem A10 is another lucid textbook example, this time of the LeGrand theme. The by-play is produced effortlessly in a very light construction with no white Pawns.

1.Dg2? (2.Rc4#) 1.- Txd7 2.Rf3# (1.- f3 2.Dg3#), 1.- Re3!

1.Dh1? (2.Rc4#) 1.- Txd7 2.Rf3# (1.- Re3 2.Dh8#), 1.- f3!

1.Tb4! (2.Rf3#) 1.- Txd7 2.Rc4# 1.- c[xb]4 2.Dd4# 1.- Rh2 2.Dxg5#.

A11 Tehtävä A11 on ohjelmistotehtävä, mutta ei ennätystehtävä. On toisia tehtäviä, joissa esiintyy tällaisia yhden ratsun tekemiä kaksoisuhkausketjuja ja joissa myös mD tekee kumoussiirrot, mutta kenties ei ole toista 2#-tehtävää, jossa olisi seitsenosainen kaksoisuhkausketju ja sen lisäksi täydellinen ratsupyörä. Ratkaisun kuluessa esiintyy myös puolustuksenmuutos. Pakoruudun antava alkusiirto on miellyttävä yllätys, ja mallimatti, joka seuraa mK:n siirtoa syntyneelle pakoruudulle, on lisäbonus. Taloudellisuus on jälleen hyvää. Olisiko tässä kenties tämän teemakokonaisuuden viimeismuoto?

A11 is certainly a task, if not a record achievement. There are problems that feature this kind chain of double threats performed by a single knight and also using the bQ in the refutations, but probably there is not another 2# showing a 7-fold cycle of double threats plus a complete knight-tour for a good measure. In the course of events, there also occurs mate transference. The flight-giving key is a pleasant surprise, and the model mate that occurs when the bK moves to the flight is another bonus. The economy is again good. The Letztform of the thematic whole?

1.Rc7? (2.Te6,Td5G#) Dg8! 1.Rc3? (2.Dxf6,De4A#) 1.- dxc3 2.d4# 1.- f5! 1.Rxf6? (2.De4A,Rd7B#) Dxb7! 1.Rb6? (2.Rd7B,Rc4C#) Da4! 1.Re3? (2.Rc4C,Df5D#) 1.- dxe3 2.d4#, 1.- f1D! 1.Re7? (2.Df5D,Rc6E#) Dc8! 1.Rb4? (2.Rc6E,Rd3F#) Da6!

1.Rf4! (2.Rd3F,Td5G#) 1.- Kf5 2.Td5# 1.- Lxf4 2.Dd5#.

A12
1. palkinto Jan Hannelius 80
JT 1999

2# 10+11

A12 Tehtävää A12 voisi luonnehtia perinteiseksi strategiseksi 2#:ksi, koska tehtävässä ei ole jälkeäkään monimutkaisesta sykliikasta tai tehtävienvaihdosta. Sen sijaan se esittää vanhoja kunnon teemoja, Grimshaw'ta ja Nowotnya. Teemahoukutuksissa valkean alkusiirron haitta on linjanavaus mustan T/L-parille (a7/a6), minkä ansiosta mustan on mahdollista katkoa toisen T/L-parinsa (h5/h2) linjoja. Ratkaisun yllättävä uhrausalkusiirto tehdään teemaruudulle. Siirto antaa mK:lle pakoruudun, jolloin syntyy ihanne-Nowotny.

The problem A12 might be characterized as a 'traditional strategic two-mover', since there are no traces of complicated cyclic effects or change of functions, but instead the good old Grimshaw and Novotny themes. In the thematic tries White commits the error of opening the lines of one R/B pair, allowing Black the possibility of cutting the lines of the other R/B pair. The surprising sacrificial key on to thematic square grants the bK a flight and produces an ideal Novotny.

1.bxc6? (2.Tf6#) Le5! 1.b8R? (2.Tf6#) Te5!

1.Le5! (2.Tde7#) 1.- Kxe5 2.De3# 1.- Lxe5 2.Dxc4# 1.- Txe5 2.Rxc7# 1.- Rf5 2.Tfe7#.

Kari Valtonen

Kolmi- ja monisiirtoiset – Three- and moremovers

B1 Tällä tehtävällä Unto laadintauransa alkuvaiheessa yhdisti voimansa vanhemman polven suomalaislaatijoiden kanssa luoden perinteisen strategisen kolmisiirtoisen. Päämuunnelmat esittävät Nowotnyn kahdella ruudulla mL:n ensin siirryttyä kriittisesti. Erikoinen alkusiirto rakentaa puolipatterin, mutta ratkaisevan iskun antaa K-patteri. Myös sivumuunnelmissa peli on rikasta, ja muunnelma 1.- Rc6 2.Rxc7+ on kiva lisä.

With this example from early in his career we have Unto as co-author with some Finnish composers of older generation in the creation of a traditional strategic three-mover. The main variations feature Nowotny on two squares after critical moves of the bB. The peculiar key creates a half-battery, but the decisive blow is given by a royal battery. The by-play is rich, and the variation 1.- Sc6 2.Sxc7+ is a nice addition.

1.Rd5! (2.Rf4+ exf4 3.Kxd4#) 1.- La7 2.Rb6 Lxb6/Txb6 3.Kb5/Kc5# 1.- Lg1[f2] 2.Rde3 Lxe3/Txe3 3.Kxd3/Kc5# (1.- Lxc3 2.Rb6 Ld4 3.Kb5# 1.- Rc6 2.Rxc7+ Txc7 3.Kb5# 1.- Txb4+ 2.Dxb4 [L]c5/fL ~ 3.Rxc7/De7# 1.- c5 2.Rxd4+ Kd6 3.bxc5# 1.- Tf3 2.Rf4+ Txf4 3.Kxd3# 1.- Lg6[8] 2.Rf4+ Kf7 3.Tf8#).

B1
Boris Gefwert, UH,
Veikko Hynönen & Osmo Kaila
276. *Chess Life* 1969
Jan Hanneliuksen mukaan /
after Jan Hannelius

3# 11+11

B2
11. sija, 3. WCCT 1984–1988, ryhmä B2

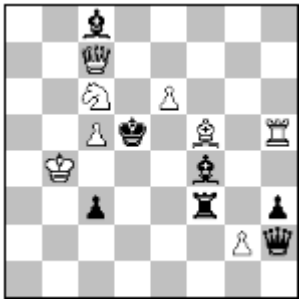

3# 8+7

B2 Pääasiallisena teemasisältönä on valkeiden upseerien vuorottelu uhrautuvana ja matintekevänä nappulana. Temaattisina nappuloina ovat D ja L. Tuomari kiitteli hyvää taloudellisuutta, hienoa väijytysalkusiirtoa (vertaa tehtävän B6 alkusiirtoon) ja kiinnitti huomiota kahden kaukotukinnan yhtenevyyttä luovaan vaikutukseen.

The main thematical content is the W pieces' reciprocal change of sacrificing and mating unit. The thematic pieces are Q and B. The judge praised the good economy, excellent ambush key (see also the key of B6) and drew attention to the unity created by the two distant self-blocks.

1.Th4! (2.De5+ A Lxe5 3.Re7# B (2.- Kxc6 3.Le4#)) 1.- Te3 2.Re7+ B Kd4 3.Dd6# C 1.- Lxe6 2.Dd6+ C Lxd6 3.Le4# D 1.- Td3 2.Le4+ D Kxe4 3.De5# A (2.- Kxe6 3.De7#) 1.- Lxc7 2.Td4+ Kxc6 3.Le4#.

B3 "Omaperäinen hiljainen uhkaus, looginen rakenne ja kaksi maksimaalista urausta mD:lle. Hyvin mielenkiintoista." Jan Hannelius

"An original quiet threat, logical con-

B3
6. kunniamaininta, Jan Hannelius 70 JT 1986–1988
Suomen Shakki 11/1988

3# 9+14

B4
14. sija, 5. WCCT 1993–1997

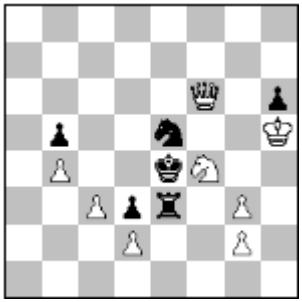

3# 8+6

B5
1. palkinto, Seth Liljestrand MT 2000

3# 8+8

struction and two maximum length clearances to make way for the bQ. Very interestingg." Jan Hannelius

1.Rf8? (2.Rg6#) Lxg3! 1.Rxe2? (2.Lg5#) Txe2!

1.Kd7! (2.Kxe6) 1.- La7 2.Rf8 ~ 3.Rg6# 1.- Ta1 2.Rxe2 ~ /Le3 3.Lg5/Lg3# (1.- Le3 2.Kxe6 Lxf4 3.Rf5#)

B4 Mustan ratsun puolustussiirrot avaavat mustan tornin linjan torjuen näin uhkauksen. Tehtävässä esiintyy mR:n toisen ja kolmannen asteen puolustukset, ja mR:n mielivaltaiset siirrot saavat jatkonmuutoksen esipeliin nähden. Mainio alkusiirto antaa mK:lle pakoruudun, johon siirtymistä seuraa kelpo jatko. Lisäksi tehtävässä on valkean 2. ja 3. siirron vuorottelu.

The bS's defences open the line for the bR, thus rendering White's threat impossible. There are 2nd and 3rd degree correction by the bS as well as a changed continuation to the knight's random moves. The superb key grants the bK a flight, and a fine continuation follows when it moves there. There is in addition reciprocal change of White's 2nd and 3rd moves.

*1.- R ~ 2.Dg6+ Ke5 3.De6#

1.Re6! (2.Rc5+ Kd5 3.De6#) 1.- R ~ 2.Dd4+ Kf5 3.Rg7# 1.- Rf3 2.Rc7 ~ 3.Df4# 1.- Rc6 2.Df4+ Kd5 3.Rc7# 1.- Kd5 2.Rc7+ Kc4/Ke4 3.De6/Df4#.

B5 Kolme tiukan analogista muunnelmaa, joissa musta ensin katkaisee valkean lähetin linjan valmistaakseen mK:lle pakoruudun, minkä jälkeen valkea pakottaa katkovan nappulan takaisin, ja kukin muunnelma päättyy kiinnitysmattiin. Taloudellisuus on hyvä, ja ainoa valkea sotilas tekee täyden päivätyön. Samanlaiset mustan teemasiirrot esitti seuraavana vuonna, 2001, Jevgeni Fomitšov; ks. P1239112 tietokanta PDB:ssä.

Three strictly analogous variations, in which Black first move cuts the wB's line in order to prepare a flight for his king. White forces the piece back, and each variation ends in a pin-mate. The economy is good, and the only wP more than fulfills its duty. Similar thematic black moves were shown by Evgeny Fomichev the following year, 2001; see no. P1239112 in the PDB.

1.T ~? Ld5! 1.Tf8? Rd5!

1.Th8! (2.Rc8+ Rxc8 3.bxc8R#) 1.- Ld5 2.Th6+ Rg6/Le6 3.Lf8/Rf7# 1.- Rd5 2.Lf8+ Re7 3.Rc8# 1.- Td5 2.Da3+ Tc5/c5 3.Rb5/b8D,L#.

B6
1. palkinto, Harri Hurme 50
JT 1995–2001

3# 11+9

B7
1. sija, Itämeri-turnaus
1991–1993

3# 9+9

B8
1. palkinto, Kauko Virtanen
75 JT 2006–2008
Suomen Tehtäväniekat
6/2008

3# 10+7

B6 Alkusiirrossa vT hylkää patterin ja siirtyy väijytysasemaan d-linjalle, millä on ratkaiseva merkitys koko alkusiirtoa seuraavalle lystille. Tehtävä on tasapainoisesti rakennettu, sillä uhkaus mukaan lukien muunnelmissa mL joko kahdesti kyyditetään pois linjalta tai kahdesti jää sille kiinnitykseen. Alkusiirtoa voi verrata tehtävän B2 alkusiirtoon.

With the key White abandons a battery on the e-file and moves the rook into an ambush position on the d-file. The latter effect triggers the post-key fun: the play is well-balanced since, the threat included, twice the bB is decoyed away from the d-line, and twice it remains pinned. For a similar key, see B2.

1.Td1! (2.Rg5+ Lxg5 3.Rg3#) 1.- h6 2.Lg6+ Kd5 3.Rhf4# 1.- Dg8 2.Rg3+ Kd4 3.Tf4# 1.- Dd5 2.Tf4+ Lxf4 3.Lxd5#.

B7 Tässä tehtävässä on pieni harvinaisuus 3#-tehtävissä, nimittäin puolustuksia 1.- d5 ja 1.- Lxa8 seuraavat jatkonmuutokset houkutuksen ja ratkaisun välillä ja sen lisäksi vielä valkean 2. ja 3. siirtojen vuorottelut. Sivumuunnelmista erityisesti 1.- b2 2.Ta3! tekee vaikutuksen.

In this problem – the winner of the #3 group of the Baltic Sea Tourney 1991-93 – we see, unusually for this genre, changed continuations to 1.- d5 and 1.- Bxa8 between try and solution and furthermore, reciprocal change between White's 2nd and 3rd moves. In the by-play, the line 1.- b2 2.Ra3 is particularly impressive.

1.Lb2? (2.Ta1) 1.- d5 2.d3+ Ke3 3.Lc1# 1.- Lxa8 2.Lc1 ~ 3.d3#, 1.- Lxb5!

1.Lg7! (2.Ta1 ~ 3.Te1#) 1.- d5 2.De2+ Kxf4 3.Lh6# 1.- Lxa8 2.Lh6 ~ 3.De2# (1.- Ld5 2.Te8+ Le6 3.Txe6# 1.- Lxb5 2.De2+ Kxf4 3.Lh6# 1.- b2 2.Ta3 b[xa]3 3.Rc3#)

B8 Kilpailun teema: "Tehtävän jossakin vaiheessa on nappula tietyssä ruudussa. Loppuasemassa samalla ruudulla on samanvärinen ja -lajinen nappula." Annettu teema jätti tehtävän tyypin ja siirtoluvun vapaaksi, mutta Unto esitti sen viisinkertaisena (houkutuspeli mukaan lukien) 3-siirtoisella mattitehtävällään. Alkusiirrossa annettu pakoruutu on hyvin laatijan näpeissä.

The set theme of the tourney: 'At some stage of a problem there is a piece on a certain square. In the final position on that

square stands another piece of same colour and quality.' The definition left the stipulation and genre open, but Unto showed the theme in five variations (the try phase included) in a three-mover. The flight, given by the key, is very well controlled.

1.Lxf6? (2.Rd8+ Txd8 3.exd8R#) 1.- Ld6 2.Txd6+ cxd6 3.Txd6# 1.- Rd5 2.Rd4+ Kd7 3.Lf5#, 1.- Lxe7!

1.Ld6! (2.f8R+ Txf8 3.exf8R#) 1.- Kd7 2.e8D+ Txe8 3.fxe8D# 1.- Rd7 2.Rd8+ Txd8 3.exd8R# 1.- Lxd6 2.Txd6+ cxd6 3.Txd6# (1.- Txf7 2.Lf5+ Kxf5 3.Rd4#).

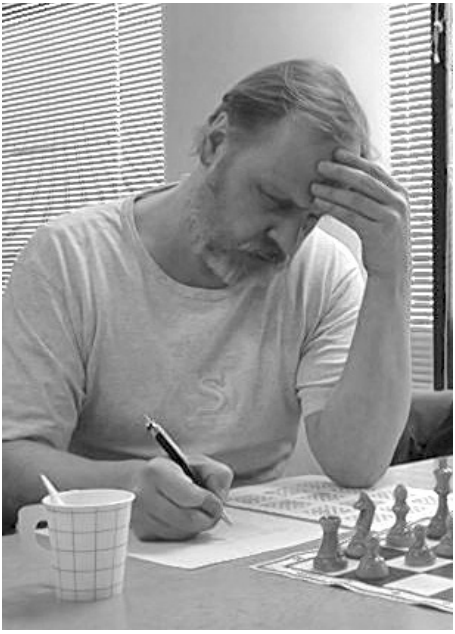

C1
1. sija, Alaosastojen 2. laadintakilpailu
1984–1985
Suomen Tehtäväniekat 2/1985

4# 6+9

C1 Kilpailun teema: "Houkutusalkusiirto toteutuu pelissä myöhemmin". Teema mahdollisti (joskaan ei vaatinut) loogisen toteutuksen. Unton tyylille ominainen kristallinkirkas toteutus. Kummassakin analogisessa muunnelmassa mL katkoo ennakolta mT:n tulevan linjan. Moitteetonta rakennetta korostaa teeman kaksinkertainen esitys, täyspitkä uhkaus ja taloudellinen, valkosotilaaton asema.

This problem won the second match between the branches of our Society. The set theme in the #4 group was: "The key of the try will be carried out later." The theme allowed (although not required) a logical rendering. A crystal clear interpretation, typical of Unto's style. In the two analogous main variations the bB interferes with the future lines of the bR. The flawless construction is underlined by the 2-fold rendering of the theme, the full-length threat, and the economical setting with no white pawns.

1.Ld8? (2.Lf6#) Rf3! 2.La5 Tc1

1.La5? (2.Lc3#) Re2! 2.Ld8 Tf1

1.Lb7! (2.Rc2+ Kc4 3.Tc3+ Kb5 4.Ra3#) 1.- Lf5 2.La5 Re2 3.Ld8 ~ /c4 4.Lf6/Lb6# 1.- Ld1 2.Ld8 Rf3 3.La5 ~ /c4 4.Lc3/Lb6#.

Kari Valtonen

Apumatit – Helpmates

E1
3851 *feenschach* VIII/1983

a#2 3.1.1.1 4+3

E2
4. palkinto *Magyar Sakkélet* 1984

a#2 2.1.1.1 5+9

E3
1. palkinto, *DSK:n* 56. teematurnaus
Thema Danicum 72, X/1993

a#2 3.1.1.1 7+7

E1 Kolme toistomallimattia.
Three echo model mates.
1.Dd8 Lb7 2.Kc7 Tb3#
1.De7 Lc6 2.Le6 Tc3#
1.Lf5 Ld5 2.Ke5 Td3#

E2 Täydellinen analogia: mustan ensimmäinen siirto on tukinta ja toinen katkopäästö. Valkean ensimmäinen siirto on temposiirto mustan siirron tehneen nappulan lähtöruudulle, mattisiirto lyö toisessa ratkaisussa mustan ensimmäisen siirron tehneen ratsun, mallimatit.

There is full analogy: B1 blocks and B2 is interference unpin, while W1 is a tempo move to the departure square of the bS and W2 mates by capturing the bS that made B1 in the other solution. Model mates.

1.Rc2 Le1 2.Tfb7 Rxf4#
1.Re2 Tf4 2.Tbb7 Rxe1#

E3 Tanskan shakkitehtäväkerhon teemakilpailuun tuli laatia a#2-tehtäviä, joissa tietty musta linja katkaistaan vähintään kahdesti. Unton tehtävä oli tuomarin mukaan mestariteos ja selkeä voittaja. Kun matti tulee viistoriviltä b1-h7, mustalla on kolme upseeria, Da8, Te8 ja Lh3, joiden linjat on katkaistava. Yhden katkoista hoitaa mR, muista huolehtii valkea, niin että mattisiirto katkaisee aina yhden linjan. Katkotut linjat järjestyvät syklisesti: DTL – LDT – TLD. Pakoruudun c4 vartiointi hoituu kolmella eri tavalla, ja lisämauste on pakoruutujen c3 ja e3 vartiointi ratkaisuissa, joissa V1 luopuu niiden pidosta (1.- Le7 ja 1.- T3g4).

The TT of the Danish Chess Problem Club was for h#2s where a certain B line is interfered with at least twice. The judge called Unto´s problem a masterpiece and the clear winner, The mate comes from the diagonal b1–h7, and B has three pieces, Qa8, Re8 and Bh3, the lines of which have to be interfered with. One interference is done by the bS, the other two are done by W, so that the mating move takes care of one line. The interfered lines are arranged cyclically: QRB – BQR – RBQ. The flight c4 is guarded in three different ways. Additionally it is interesting how the flights c3 and e3 are guarded in the solutions where W1 abandons the guarding (1.- Be7 ja 1.- R3g4).

1.Rg7 d5 2.Re6 T6g4# 1.Rxd4 T3g4 2.Rc6 Te6# 1.Rh6 Le7 2.Rg4 Tc6#

E4
2. kum. *Suomen Tehtäväniekat* 1993
282 *ST* 1/1993 (I/1993)

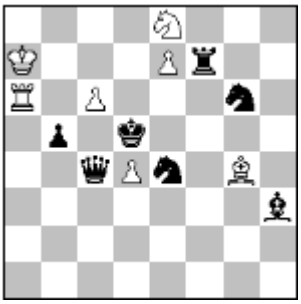

a#2 7+7

E5
2. palkinto Hannu Harkola
50 JT 1996–1997
Suomen Tehtäväniekat 1/1997 (V/1997)

a#2 3.1.1.1 8+12

E6
1.–2. palkinto Árpád Molnár
60 JT 1997–1998, *Sakkélet* 1998

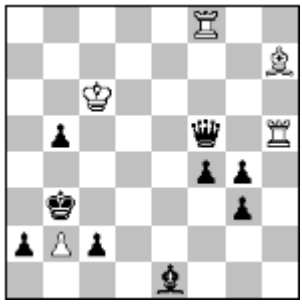

a#2 3.1.1.1 5+9

b) -vTa6
c) edelleen -vLg4
d) edelleen -vRe8

E4 Ratkaisut ovat keskenään kovin erilaiset, mutta kaikki matit ovat mallimatteja (a-muodossa kiinnitys-mm) ja kaksostuksessa matin juuri tehnyt upseeri poistetaan. Mustan K:n mattiruudut ovat d5, c6, e6 ja d6, joista kolmeen viimeiseen mK pääsee siksi, että ruutua vartioiva v upseeri on kaksostuksessa poistettu.

The solutions are a motley crew, but all mates are model (the first a pin-model), and in the twinning the piece that just mated is removed. The mating squares of the bK are d5, c6, e6 and d6, the last three being the squares that are possible to enter after the removal of a white piece in the twinning.

a) 1.Dxc6 Lf3 2.Dc4 Td6# b) 1.Kxc6 Lc8 2.Ld7 Lb7# c) 1.Tf8 exf8D 2.Ke6 Rc7# d) 1.Tf5 e8D 2.Kd6 Dd7#

E5 Tässä kansainvälisessä juhlakilpailussa teemana olivat duaalinvältöt a#2:ssa. Unton tehtävän ratkaisussa sekä valkean että mustan duaalinvältöt on järjestetty syklisesti. Yhtenäisyyttä luovat myös M1:n kolme eri tapaa estää haitallinen shakki g-linjalta.

In this international JT for two-move helpmates the theme was dual avoidance. In this problem we have both Black and White demonstrating cyclic dual avoidance. Added analogy is created by the B1 moves, each of which has the function of avoiding a check after B2.

1.Th6 Lf5 (1.- Lb5?, 1.- Le2?) 2.Re1 (2.Re3?, 2.Rf4?) Le6#

1.Lg4 Lb5 (1.- Le2?, 1.- Lf5?) 2.Re3 (2.Rf4?, 2.Re1?) Td3#

1.Lg3 Le2 (1.- Lf5?, 1.- Lb5?) 2.Rf4 (2.Re1?, 2.Re3?) Lxd1#

E6 Valkean 1. ja 2. siirtojen ja valkean upseerien tehtävien (pakoruudun otto ja matitus) sykli sekä syklinen Zilahi. M1-siirron motiivi on mD:n kätkeminen häiritsemästä mattia.

Cycles of white moves as well as of the functions of the white pieces pieces; cyclic Zilahi, and hideaways of the bQ.

1.Dxh7 Txf4 2.Lf2 Txb5#

1.Dxf8 Txb5+ 2.Ka4 Lxc2#

1.Dxh5 Lxc2+ 2.Kc4 Txf4#

E7
10955 *Die Schwalbe* 186, XII/2000

a#2 4.1.1.1 8+11

E8
H4292 *The Problemist* 27-7, I/2020

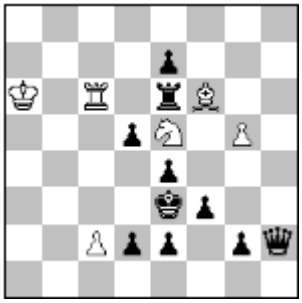

a#2 3.1.1.1 6+10

E9
3. palkinto, Suomen Tehtäväniekat 50 JT 1985–1987

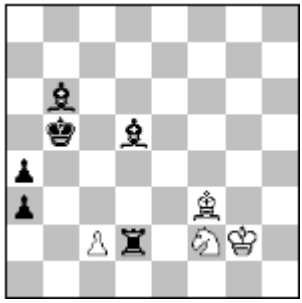

a#3 3.1... 4+6

E7 Neljässä ratkaisussa kukin valkea upseeri (paitsi K) lyödään kahdesti; lyönnit voidaan esittää syklisesti: 1.xg3 2.xg4 - 1.xg4 2.xf4 - 1.xf4 2.xh5 - 1.xh5 2.xg3. Kukin valkea upseeri matittaa kerran. Mateista kolme on mallimatteja. Tehtävä ei sijoittunut saksalaislehden vuosikilpailun tuomiossa. Tuomari mainitsi puutteiksi valkean siirtojen Rxf6 ja Lf5+ toistumisen, mutta tähän voidaan huomauttaa, että näillä siirroilla on erilaiset motiivit, esimerkiksi 3. ratkaisussa vL on matkalla g6:een ja 4. ratkaisussa vL ottaa f5:stä mK:n pakoruudut g4 ja g6. Tehtävä oli ratkaisukohteena Ostródan kongressissa Puolassa vuonna 2015, ja se osoittautui vaikeaksi ratkaista.

In four solutions each w piece is captured twice, and these captures may be given cyclically: 1.xg3 2.xg4 - 1.xg4 2.xf4 - 1.xf4 2.xh5 - 1.xh5 2.xg3. Each w piece mates once. Three of the mates are model. The problem was not awarded in the yearly competition of Die Schwalbe as the judge complained about the repetitive moves Sxf6 and Bf5. Well, these repetitive moves have different aims, e.g. in the third solution the wB is heading for g6 to give mate, while in the fourth solution it guards the flights g4 and g6. The problem was given in the solving tourney of the Ostróda Congress in Poland in 2015, and it proved to be a hard nut to crack.

1.Texg3 Re6+ 2.Kxg4 Rxf6#
1.Rxg4 Rxf6 2.Kxf4 Txg4#
1.exf4 Lf5+ 2.Kxh5 Lg6#
1.Rxh5 Lf5+ 2.Lxg3+ Rxh3#

E8 Syklinen Zilahi, jossa mT hoitaa aluksi valkean teemaupseerien lyönnin. Mattiasemissa mK:n pakoruudut d4, f2 ja f4 on hoidettu eri tavoin: musta tukkii yhden ja valkea hoitaa kaksi jäljelle jäänyttä.

A cyclic Zilahi, in which the bR captures the w thematic pieces in B1. The flights d4, f2 ja f4 are taken care of in various ways; B blocks one and W guards the other two.

1.Txe5 Lxe5 2.f2 Tc3#
1.Txc6+ Rxc6 2.Df4 Ld4#
1.Txf6 Txf6 2.d4 Rg4#

E9 Valkean kolme siirtoa toistuvat kehämäisesti kussakin ratkaisussa, jokainen niistä on siten myös mattisiirto. Lisätematiikkana ovat vapautumiset alkuaseman kiinnityksistä.

The three w moves are repeated cyclically in three solutions; thus each move mates once. Additional thematic elements are the unpins of the two w pinned pieces.

1.Lb3 Le2+ 2.Kb4 Re4 3.La5 c3#
1.Td3 Re4 2.Tb3 c3 3.Kc4 Le2#
1.Lc6 c3 2.Td5 Le2+ 3.Kc5 Re4#

E10
1. palkinto *Die Schwalbe*
1989

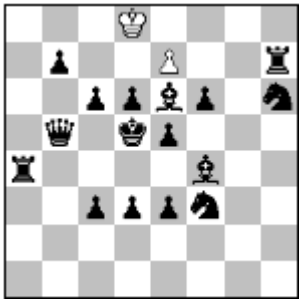

a#3 4.1… 2+16

E11
1. palkinto *Die Schwalbe*
2003

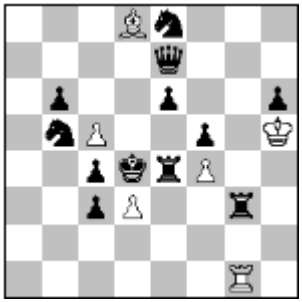

a#3 2.1… 6+12

E12
H620 *Probleemblad* 6/2004
(XI–XII/2004)

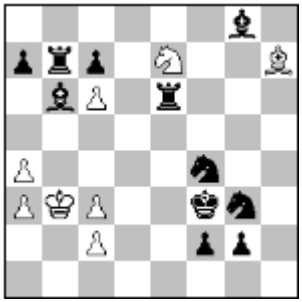

a#3 8+11
b) msf2 → g4

E10 Valkea sotilasminimaali, K-tähti, täyskorotus samalle ruudulle valkean 1. siirrolla, valkean 2. siirto on temposiirto. Musta tukkii neljä kertaa (kolmella eri nappulalla) kuninkaansa lähtöruudun d5, lopuksi mallimatit. Komea saavutus kirvoitti maksimipisteet albumituomareilta! Tematiikka on niin runsasta, että Albumissa jäi K-tähti mainitsematta.

White minimal, King star, AUW on the same square (on W1), White tempo moves, four-time block on d5, all ending in model mates. This great achievement was given maximum points (12) by the Album judges – and in the Album the K-star was not even mentioned!

1.Ke4 e8R 2.Ld5 Kc8 3.Td4 Rxd6#
1.Lf7 e8L 2.Ke6 Lxc6 3.Dd5 Ld7#
1.c5 e8T 2.Kc6 Te7 3.d5 Txe6#
1.Kc4 e8D 2.Dd5 Dd7 3.e5 Dxa4#

E11 Mustan ensimmäinen ja toinen siirto vuorottelevat ja avaavat linjoja joko valkean tornille tai lähetille, musta lyö toisella siirrollaan tulevaa mattilinjaa katkaisevan valkean sotilaan ja kiinnittyy lopuksi lyöntinappulallaan, jotta valkea saa kiinnitysmallimatin tekemisen ilon. Mustan kaikki siirrot ovat siis linjanavauksia!

Black's reciprocal first and second moves open lines for the wR or the wB. Black's second move is the capture of a pawn standing on the future mating line. Later this capturing piece self-pins to give White the joy of mating. All the black moves are line-openings!

1.Txd3 Tg7 2.Dxc5 Td7+ 3.Dd5 Lxb6#
1.Dxc5 Lh4 2.Txd3 Lf2+ 3.Tde3 Td1#

E12 Hyvin kiinnostava kokonaisuus! Molemmissa muodoissa alkusiirto on shakki linjanavauksella. Mustan toinen siirto on ennakkokatko, joka suojaa vK:ta shakilta mustan 3. siirrossa. Mustan siirtoja 2.Lb3 ja 2.Tb3 voi pitää eräänlaisena Grimshaw'na, kun taas siirrot Te2 ja Le3 (a:ssa) ja Lf2 ja Te3 (b:ssä) ovat perinteisiä Grimshaw-siirtoja katkojen mahdollistamine matteineen.

A very interesting construction! First one battery opens, allowing the rear piece to make an anticipatory interference, shielding the wK from the effect of the firing of the second battery. Black's 2.Bb3 and 2.Rb3 may be seen as Grimshaws of a kind, whereas the moves Re2 and Be3 (in a) and Bf2 and Re3 (in b) are traditional Grimshaws, the mates being possible because of the interferences.

a) 1.Te2+ Kb2 2.Lb3 Rg6 3.Le3 Re5#
b) 1.Lf2+ Ka2 2.Tb3 Rf5 3.Te3 Rd4#

E13
3. sija Pohjoismaiden mestaruus 1/1968
Stella Polaris 4/1968

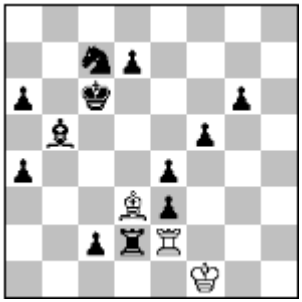

a#4 3+12

b) mRc7 → d5

E14
Palkinto, 6851 *Ideal-Mate Review* 56 (III–IV/1995)

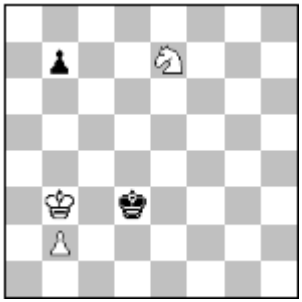

a#4 3.1... 3+2

E15
1. palkinto Holger Helledie 50 JT, 2002–2004
Thema Danicum 114, I/2004

a#4 2.1… 4+12

E13 Kuvioasemassa on puolikiinnitys, ja kun valkea siirtää toista teemaupseeriaan, toinen kiinnittyy. Myöhemmin mR vapauttaa kiinnittyneen upseerin, josta tulee patterin etunappula, joka mattisiirrossa avaa patterilinjan. Hyvin kunnianhimoinen tehtävä noihin aikoihin! Tuon PM-ryhmän teema vaati puolikiinnityksen lisäksi mustan korotuksen. Tavallaan sääli, koska molemmat ratkaisut alkavat R-korotuksella, ja jos mRc1 olisi jo laudalla ja vaatimus olisi 3½-siirtoinen, voitaisiin poistaa ms:t a4, a6, f5 ja g6. Nyt ne kaikki tarvitaan estämään sivuratkaisuja, joita yhtä puolisiirtoa lyhyemmässä versiossa ei ole.

White's half-pinned pieces transform into batteries with the help of the newly promoted knights.

A very ambitious problem, in 1968! The theme in that group of the Nordic Championship required a halfpin and a black promotion. In a way it's a pity, because both solutions begin with a S-promotion and if the bS were already on c1 and we would have a h#3½, four (!) black pawns – a4, a6, f5 and g6 – could be saved. In the h#4 they are needed to avoid cooks.

a) 1.c1R Lxe4+ 2.Td5 Lh1 3.Rd3 Tg2 4.Tc5 Txg6# b) 1.c1R Te1 2.Re2 Lc2 3.Rb6 Tc1 4.Td6 Lxe4#

E14 Viehättävän vähäeleinen tehtävä toistoihannematein.

A simple but economical and attractive problem with echo ideal mates.

1.b5 Ka3 2.Kc4 Ka2 3.Kb4 Rc6+ 4.Ka4 b3#

1.b6 Ka3 2.Kc4 Rd5 3.Kb5 Rc7+ 4.Ka5 b4#

1.Kd4 Ka4 2.Kc5 b4+ 3.Kb6 Rc8+ 4.Ka6 b5#

E15 Juhlakilpailun teemana olivat kolmitai nelisiirtoiset apumatit, joissa mustan ensimmäisen siirron motiivi tulee ilmeiseksi vasta myöhemmin ratkaisun kuluessa. Syy, miksi musta tekee juuri nämä 1. siirrot, on valkean tarve kuninkaansa temposiirtoon 3. siirrossa. Ratkaisun tapahtumissa on hyvää yhtenäisyyttä, esimerkiksi yksi valkea sotilas uhrautuu ms:lle, jotta musta voi tukkia liikkuvan kuninkaansa pakoruudun. Toinen sotilas vartioi pakoruutua mattiasemassa.

This tourney was for 3 or 4-move helpmates with the theme: The motive for B's first move becomes apparent only later in the solution. Here Black's first moves are

E16
5. kunniamaininta
Springaren 1991

a#2 4+3

E17
1.–2. palkinto e.a. Mike Prcic
70 JT *2009*–2010
StrateGems 49, I–III 2010

a#5 4+11

E18
H3866 *The Problemist* 25-4,
VII/2015

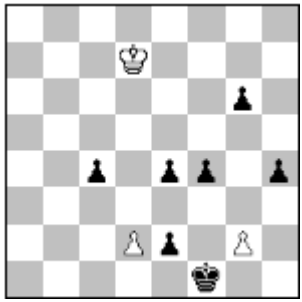

a#6 2.1... 3+7

b) -Lg8, a#3 c) -Tc8, a#4

prompted by the need for the king to perform a tempo move on White's third turn. There is fine analogy, e.g. that one wP is sacrificed to block a square after the bK has moved, while the other pawn guards in the mating position.

1.Rg7 e3 2.fxe3 Rg6 3.Kd3 Kh7 4.Tc3 Rf4#

1.Tf7 b4 2.axb4 Rc6 3.Kc4 Kg8 4.Lc3 Ra5#

E16 Hauskat muodonmuutokset, tukintoja ja kahdesti ihannematti, kerran mallimatti. Alkuaseman kaikki kolme valkeaa upseeria (paitsi K) matittavat vuorollaan.

The twinning is amusing, there are blocks by the bR and bP. Twice we have an ideal mate and once a model-mate. All three white pieces take turns in delivering mate.

a) 1.Tf7 Rd4 2.Td7 Rf5# b) 1.Tf6 Rf4 2.e4 Td8+ 3.Ke5 Td5# c) 1.Td1 Lh7 2.Kd5 Lg8+ 3.Ke4 Kf2 4.Td5 Lh7#

E17 Sekä vK että mD tekevät kierrot ja matkalla lyövät haitalliset sotilaat, joiden poistuminen toimii myös linjanavauksena siirroille Dd2-d8 ja Lc1xf4#.

Both the wK and the bQ make round-trips, during which they capture the harmful pawns, the disappearance of which enable the gate-openings for the bQ and wB.

1.De7+ Kxd4 2.De1 Kxd3 3.Dxd2+ Kc4 4.Dd8 Kc5 5.Ld7 Lxf4#

E18 Tehtävässä on vain sotilaita. Nämä ns. lastentarha-apumatit ovat oma kiinnostava maailmansa. Jotta valkea sotilas saadaan tukkeen ohitse, mustan pitää korottaa upseeri uhrattavaksi. Lähettikorotus on näppärästi perusteltu. Lopussa ovat kameleonttitoistomallimatit. Tehtävä ei sijoittunut brittilehden vuosikilpailussa; ehkä tuomari tiesi tälle jonkin riittävän läheisen vertailutehtävän.

Kindergarten helpmates are an interesting world of their own. Here Black needs to promote to help the wPs to promote. The bishop promotion is nicely motivated. The solutions end with chameleon echo model mates. This problem was not included in the award of long h#s of 2015; perhaps the judge knew that something similar existed.

1.e1D g4 2.Da1 g5 3.Df6 gxf6 4.Ke2 f7 5.Kd3 f8D 6.Kd4 Dd6#

1.e1L d4 2.Lb4 d5 3.Le7 d6 4.Kf2 dxe7 5.Kg3 e8D 6.Kg4 Dxg6#

Jorma Paavilainen ja Henry Tanner

Itsematit – Selfmates

F1 Helppotajuinen itsematti, jossa mK:lla on peräti 6 pakoruutua, joihin sisältyy myös K-risti.

An easy to understand selfmate in which the bK has no less than six flights, king's cross included.

1.Kd1! (sp.) 1.- Kxd7 2.Db6 1.- Kc6 2.d8D 1.- Ke6 2.Dd4 1.- Kd5 2.Df6 1.- Kc7 2.Tg6 1.- Ke5 2.Td4.

F1
8. sija, Pohjoismaiden mestaruus 1970
3115. *Stella Polaris* IV 1970

i#2 11+6

F2 Teemavaatimksena oli, että valkean puolikiinnitetyistä nappuloista olisivat molemmat vuorollaan kiinnittyneinä mattiasemassa. Tämä Unton 3i# nostatti pienen kansainväisen debatin tuomarin hylättyä sen muunnelman 1.- Rxg6 epätemaattisen duaalimatin 3.- Dxh4# vuoksi. Mattiduaalilla tuskin olisi ollut väliä, jos se ei olisi samentanut teemamuunnelman puhtautta.

The selfmate theme of the Baltic Sea match required that both W's half-pinned pieces should in turn be pinned in the mating position. This Unto's problem raise some international debate because the judge disqualified it on account of the unthematic dualistic mate 3.- Qxh4 in the variation 1.- Sxg6. The dual mate hardly matters unless it would blur the purity of a thematic variation.

1.Df7! (2.Txf3+ Rxf3+ 3.Rh3+ Dxh3#) 1.- Rxg6 2.Lxd7+ Lxf7 3.Th4+ Dxh4,Rxh4# 1.- Dxh3 2.Re6+ dxe6 3.Tg4+ Dxg4# 1.- Rxf5 2.Re6+ dxe6 3.Th4+ Dxh4# Rxf3#.

F2
5. sija, Itämeri-turnaus
1991–1993

i#3 10+10

F3 Kesäkuussa 2002 Unto julkaisi saksalaisessa *Problemkiste*-lehdessä yli 30 3 siirron itsemattia, joissa esiintyi molemminpuolisia korotuksia. Ehkä yksikään tehtävistä ei erotu joukosta, mutta tärkeämpää olikin tietyn laadinta-alueen kartoitus. Tässä annettu maistiainen on yksi sarjan kiinnostavimmista tehtävistä, koska peli ei koostu pelkistä sieppauksista ja tehtävässä esiintyy myös kaksivärinen täyskorotus ja sen lisäksi ylimääräinen D-korotus. Korottuneilla daameilla on vielä tärkeä kiinnitystehtävä.

In June 2002, Unto published in the German Problemkiste more than thirty S#3s that featured reciprocal promotions. Maybe none of them rises above the rest, but more essentially this project was about surveying a particular field of composition. The sample given here is one of the most interesting problems, since the play does not consist of mere grabs and there also is a double AUW, as well as an extra Q-promotion. The promoted Qs also

F3
G41. *Problemkiste* VI 2002

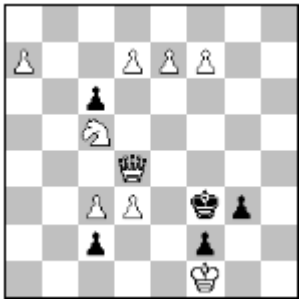

i#3 9+5

F4
G59. *Problemkiste* VI 2002

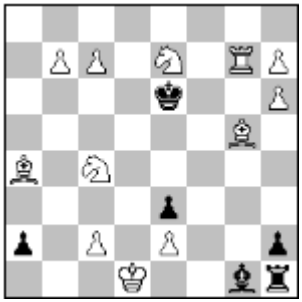

i#3 12+6

F5
1.–2. palkinto Reino Heiskanen MT 2007–2009

i#7 13+4

F6
4. kunniamaininta
The Problemist 1989, Jul 1989

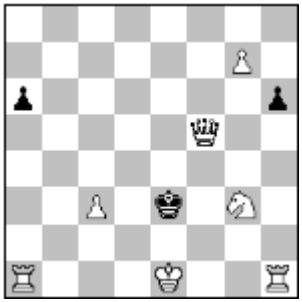

i#7 7+3

have a very important pinning function.

1.a8D! 1.- c1R 2.e8T Re2/Rxd3/Rb3/Ra2 3.Txe2/Rxd3/Rxb3/Dxa2 g2# 1.- c1L 2.f8D+ Lf4 3.Df5 g2#

F4 Tässä voi olla ennätysyritys: kolme valkean sotilasta korottuvat kaikki ratsuiksi, minkä lisäksi tehtävässä on vielä mustankin ratsukorotus.

This may be a record attempt: all three white Pawns promote to Ss, and in addition there is also a black S-promotion.

1.h8R! 1.- a1R 2.b8R Rb3/Rxc2 3.Lxb3/Lxc2 Lf2# 1.- a1L 2.Tg6+ Lf6 3.c8R Lf2#

F5 Alkuasemassa valkealla on valmis vastaus ratsukorotukseen, mutta ei L-korotukseen. Houkutuksessa puolestaan ratsukorotus pelastaa mustan. Ratkaisussa esiintyy kaksi pienkorotusta, kiinnityksiä ja päästöjä.

In the set everything is ready against the Knight promotion, which saves Black in the try. The solution presents two minor promotions, pins and unpins.

**1.- c1R 2.Db1+ Rd3 3.eR~ Kf3 4.Dd1+ Ke4 5.Dg4+ Rf4 6.De2+*

1.Tf8? c1L 2.Tg4+ Lf4 3.La3[b4] Kxd4 4.Db3 Ke4 5.f3+ Kd4 6.Re7 Kxe5 7.De3+, 1.- c1R!

1.Rh4! (sp) 1.- c1R 2.Db1+ Rd3 3.Le7 Kxd4 4.Dd1 Ke4 5.Dg4+ Rf4 6.Rf5 Kxe5 7.De2+, 1.- c1L 2.Tg4+ Lf4 3.Ld6 Kxd4 4.Db3 Ke4 5.f3+ Kd4 6.Le7 Kxe5 7.De3+

F6 Tuomari/*Judge* Tibor Szabó: Molemmat linnoitukset kevyessä asemassa.

Double castling in a light setting.

1.g8L! siirtopakko

1.- h5 2.Th4 a5 3.Df4+ Kd3 4.0-0-0+ Kxc3 5.Db4+ axb4 6.La2 b3 7.Lb1 b2#

1.- a5 2.Ta4 h5 3.Lh7 h4 4.De6+ Kf3 5.0-0+ Kxg3 6.Le4 h3 7.Lh1 h2#

Kari Valtonen ja Jorma Paavilainen

Satutehtävät / *Fairy compositions*

Lehteen mahtuva valikoima voi vain raapaista Unton satutehtävälaadinnan pintaa. Seuraavassa esitettyjen lisäksi kannattaa tutustua esimerkiksi verkossa vapaasti tarjolla oleviin tietokantoihin, joista löytyy runsaasti lisää.

Satutehtävissäkin Unto oli kiinnostunut ennätyksistä ja ohjelmistoista, jälkimmäisiä ovat esimerkiksi excelsior, täyskorotus ja K-tähti.

This selection only scratches the surface of Unto's output in this field. Luckily the available databases offer plenty of further examples of his high-class fairies. As in other genres, Unto was interested in tasks, records and such ideas as Excelsior, AUW and K-star.

G1
3. palkinto *feenschach* 1983

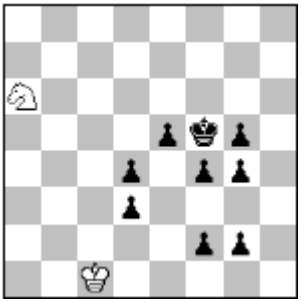

sa#17 2+9

G2
1. palkinto Olympiaturnaus 1984

2# 9+10
kirke

G1 Varmaotteinen pakettiratkaisu, musta täyskorotus ja korotusnappulat siirtyvät tukkijoiksi. Kokonaisuus ei ole erityisen jännittävä, mutta tehtävä on ensimmäisiä Unton sarjasiirtoisia ja enne siitä, mitä tuleman piti.

Black AUW with the promoted pieces moving to block. Not very exciting, but one of Unto's first series-movers and a promising sign of things to come.

1.f1L 2.g1T 3.Tg3 4.Te3 7.g1D 8.Dg4 9.Lg2 10.Ld5 11.Ke4 12.Df5 16.g1R 17.Rf3 Rc5#

G2 Näyttävä menestys kansainvälisessä kilpailussa, ja heittämällä albumiin: tuomareilta 10/12 pistettä. Dombrovskis, houkutuksissa valkea uhkaa matteja, jotka tapahtuvat ratkaisussa houkutusten torjuntasiirtoihin. Alkusiirto altistaa valkean kuninkaan kahdelle shakkaukselle.

This winner of a major competition shows Dombrovskis with nicely unified variations: each thematic black defence captures a white man, which guards a bK flight on rebirth. The key allows two black checking defences.

1.cxb5(b7)? [2.Dc3# **A**] 1.-Dxb4(b2)! **a**
1.cxd5(d7)? [2.De4# **B**] 1.-Txe8(Rb1)! **b**
1.Te7? [2.De3# **C**] 1.- Lxf4(f2)! **c**
1.Ke1! [2.Dd3#]
1.- Dxb4(b2)+ **a** 2.Dc3# **A**
1.- Txe8(Rb1)+ **b** 2.De4# **B**
1.- Lxf4(f2) **c** 2.De3# **C**
1.- bxc4(c2)/dxc4(c2) 2.c3#

G3
2. palkinto *Thèmes-64*
1984–85

a#4 3.1.1… 4+2
heinäsirkka/*Grasshopper*
(H) a4,e7,g7

G4
palkinto kesäkilpailu
Springaren 1995

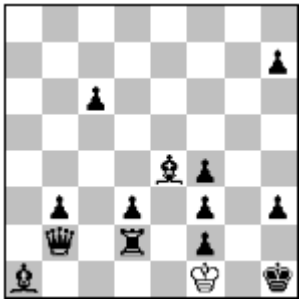

sa=39 1+13

G5
1. palkinto *StrateGems* 1998

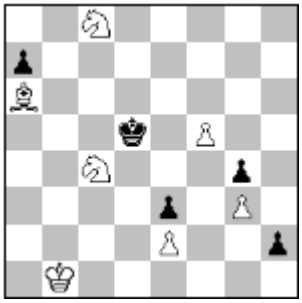

sa#12 7+5
b) c4→c2

G3 Heinäsirkat toimivat kauniissa yhteistyössä toistoihannematteihin päättyvässä tehtävässä, jonka taloudellisuus on esimerkillistä. Ratkaisuista löytyy esimerkiksi mielenkiintoista tempopeliä.

Echo ideal mates, the play flows nicely and the economy is exemplary.

1.Hd7 Hh7 2.Hf5 Hf7 3.Hf8 Re4 4.Hf6 Rg5#

1.Kf6 Kd7 2.He8 Kd6 3.He6 Hh7 4.Hg6 Rh5#

1.Ke5 Kb6 2.Kd6 Hd7 3.He8 Hf7 4.He6 Rf5#

G4 Unto laati paljon sarjasiirtoisia, joissa hän saattoi toteuttaa syvällisiä ideoita hyvällä tekniikallaan. Naapurimaan lehden kesäkilpailun voitto tuli tehtävällä, jossa mLa1 kiertää ruutuun g1, jotta h-sotilaat pääsevät korottumaan lopullisen pattiaseman rakentamiseksi. Loppupatin vuoksi lähetin on palattava lähtöruutuunsa. 25.Dh7! on kaunis siirto riippumatta siitä, tulkitaanko se paluuksi vai ei.

The bBa1, moving to g1 to allow the h-pawns to promote, eventually returns to a1. 25.Qh7! is a beautiful move, whether it is classified as a switchback or not.

9.Kd1 10.Dc1 15.Lg1 17.h1T 18.Th5 19.Tc5 24.h1D 25.Dh7 30.La1 31.Tb2 32.d2 34.La2 35.Dhb1 36.Tcc2 39.c3 Kxf2=

G5 Pienkorotusten juhlaa: a-muodossa kolme ratsukorotusta, b-muodossa kolme lähettikorotusta, lopuksi mallimatit. Vahvan vuosikilpailun voiton lisäksi albumituomarit pitivät tästä kymmenen pisteen edestä.

A feast of minor promotions: in a) three S-promotions, in b) three B-promotions. Both solutions end with model mates, typically for the composer. Ten points from the Album judges were well deserved.

a) 1.h1R 2.Rxg3 3.Re4 6.g1R 7.Rxe2 8.Rd4 10.e1R 11.Rd3 12.Rdc5 Re7#

b) 1.h1L 2.Lf3 3.Lxe2 4.Lc4 6.e1L 7.Lxg3 8.Le5 11.g1L 12.Lc5 Lb7#

G6
1. palkinto *StrateGems* 2001

sa=31 5+12

G7
3. palkinto *The Problemist* 2003-II

a#2 8.1.1.1 4+12
seepra/*Zebra* (Z) e5,h1,h6
heinäsirkka/*Grasshopper* (H) g7,h2

1.Zf4 Kxe3 2.Zd7 Hc7#
1.Ze8 Ke4 2.Zg5 Hg4#
1.f1H+ Kxe2 2.Hf7 He7#
1.Lb6 Kd2 2.Lc7 Hb7#
1.Lf4 Kd4 2.Lg3 Hg2#
1.Lc2+ Kc4 2.Lg6 Hg5#
1.Ld5 Kc2 2.Lg2 Hg1#
1.Rc5+ Kc3 2.Rb7 Ha7#

G6 Kuusi tornikorotusta ei voi jättää kylmäksi! Pari vuotta aikaisemmin Unto oli toteuttanut kuusi kuningatarkorotusta *Probleembladissa* samassa vaatimustyypissä, sarjasiirtoisessa apupatissa.

Albumituomaritkin ihastuivat, ja syystä: 10/12 pistettä.

Six R-promotions will surely leave a lasting impression! Two years earlier Unto had realised the same number of Q-promotions in Probleemblad within the same genre, ser-h=. Once again, the Album judges ranked this one highly with ten points.

1.a1T 2.Ta4 3.La3 4.Rdb2 5.d1T 6.Td6 11.exf1T 12.Tb1 13.f1T 14.Tf5 15.Tfa5 20.f1T 21.Tff5 22.Tfb5 27.f1T 28.Tff5 29.Tfc5 30.Tda6 31.b6 Txb1=

G7 Valkean ensimmäisessä siirrossa kuningas siirtyy kahdeksaan eri ruutuun odottaessaan, että vK:lle ruudun vapauttanut musta nappula pääsee tarjoamaan pukin heinäsirkan hypylle. *The judge John Rice: "It takes two moves for a black piece to reach a square where it can act as a hurdle for the wG. So what does White do while he's waiting? Move his K, of course, and this is where the help-element comes in: Black must enable him to do so. The use of a few Zebras is what makes the task achievement possible."*

G8 FIDE-albumin mukaan Babson kolmella täyskorotuksella. 1. siirrossa korottunut valkea upseeri lyö msd7:n, mutta joutuu mustan upseerin lamauttamaksi. Vse6 pääsee nyt liikkeelle ja korottumaan toistamiseen samanlaatuiseksi upseeriksi, joka löi d7:n. Tämä toinen valkean korotusupseeri pääsee shakkaamaan tavalla, jonka musta voi torjua vain lamauttamalla sen vastaavan upseerin korotuksella, tehden patterimatin.

A Babson task with three AUWs. The first piece, which White promotes captures d7, paralysing itself. wPe6 promotes to the same kind of piece which was promoted on W1. This second promoted piece eventually gives a check, forcing Black to promote to the same type of a piece which White has promoted to twice.

G8
2. palkinto *Die Schwalbe*
2005

i#8 4.1.1… 7+13
madrasi

G9
1. palkinto *StrateGems* 2012

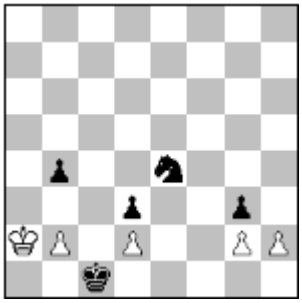

si#30 5+5

G10
1. palkinto *The Problemist*
2013 (saturyhmä B)

si=9 8+10
madrasi, kirke

1.e8D 2.Dxd7 4.e8D 5.De7 6.Dxa3 7.Dxd3 8.c4+ b1D#

1.e8T 2.Td8 3.Txd7 5.e8T 6.Texe2 7.Te1 8.Tf1+ b1T#

1.e8L 2.Lxd7 4.e8L 5.Lg6 6.Lxd3 7.c4 8.Le4+ b1L#

1.e8R 2.Rf6 3.Rxd7 5.e8R 6.Rf6 7.Re4 8.Rd2+ b1R#

G9 Alla oleva toisen suuren sarjasiirtoislaatijan kommentti kollegansa luomuksesta ei kaipaa lisäyksiä. Taloudellisuusennätys neljästä excelsiorista ja täyskorotuksesta tässä vaatimustyypissä, aikaisempi ennätys oli 13 nappulaa.

George P. Sphicas: "Achieving the task of four excelsiors and AUW with only 10 units is admirable. For this stipulation, series-selfmate, the best economy was 13. Bringing it down to 10 is fantastic! It is worthwhile to examine this excellent composition carefully. Particularly clever is the absolute need to have an S on a1 (and arriving there only via c2), B on b3 and Q on c3, and the logic of why nothing else is possible. While the blocker on a3 could be S or R, certainly the most efficient is the Rook, assuring the unique order of moves and a beautiful finale. A great combination of logic and elegance!"

5.h8T 6.Td8 7.Txd3 8.Ta3 13.d8R 14.Rc6 15.Rxb4 16.Rc2 21.b8D 22.Dxg3 23.Dc3 28.g8L 29.Lb3 30.Ra1+ Rxc3#

G10 Kuusi R-korotusta. Loppuasemassa viisi valkeaa ratsua on madrasi-ehdon lamauttamia, yksi on kiinnitetty ja yhden siirtymäruudut on tukittu. Siirtosarjan yksimääreisyys on toteutettu, kun Rxc6 täytyy tapahtua ennen c7-sotilaan siirtoa, muutoin ms:n syntyminen c7:ään tekisi lyönnistä laittoman; siirto 5.Re7 puolestaan mahdollistaa mLh8:n lyönnin ja sen syntymisen f8:aan ilman shakkia. Alkuaseman mL:t e8 ja h8 vaikuttavat loppuasemassa patin syntymiseen, vaikka ne välillä lyödäänkin.

A series-selfstalemate with six S-promotions. In the final position five wSs are paralyzed by the Madrasi condition, one is pinned and one is blocked. The duals are avoided during the solution, e.g. Sxc6 must happen before the c7-pawn moves, and 5.Se7 makes the move 6.gxh8S(+bBf8) possible. Both bBs survive being captured and contribute to the final stalemate.

1.bxa8R(+mDd8) 2.exd8R 3.Rxc6 4.c8R 5.Re7 6.gxh8R(+mLf8) 7.Rf7 8.h8R 9.dxe8R(+mLc8)+ Rc7=

Jorma Paavilainen

Johtopelit – Proof games

Vuonna 1991 Gerd Wiltsin ja Andrei Frolkinin kirjassa *Shortest Proof Games* on yli 160 johtopeliä, mikä kattaa käytännöllisesti kaikki siihen asti julkaistut johtopelit. Tekijät ilmaisivat uskonsa, että johtopelit pysyvät suosittuina pitkään tehtäväshakkimaailmassa. Unto Heinonen myötävaikutti suuresti siihen, että tämä ennustus kävi toteen. Tässä muutama johtopeli, jotka kuvastavat hänen monipuolista tuotantoaan; kuusi ensimmäistä on 1990-luvulta osoittaen hänen aikaisen kiinnostuksensa tähän tehtäväalueeseen.

Published as early as 1991, the book Shortest Proof Games by Gerd Wilts and Andrey Frolkin presents over 160 proof games; this covers practically everything composed up to that date. The authors expressed confidence that shortest proof games would stay popular with the chess problem community for many years to come. Unto Heinonen made a great contribution to making this prediction came true. We present a selection of proof games showing his versatile achievements; the first six are from the 1990s demonstrating an early interest in the genre.

H1 Unton yllä mainitussa kirjassa olevalla tehtävällä on selkeä teema. On lyötävä mLf8; vRg1 voi sen tehdä ja palata 8 siirrossa, mutta mustan a-sotilaan lyönti jää uupumaan. Kun vTh1 lyö f8:ssa, niin tarvitaan moninkertaiset paluut. On huomioitava, miten mTa8:n on siirryttävä nimenomaan e6:een.

Unto's contribution in the above mentioned book shows a clear theme. The bBf8 is to be captured; the wSg1 can do this and return in 8 moves, but we're missing the capture of the black a-pawn. After the wRh1 performs the capture we get a multiple switch-backs. Note how the bRa8 has to be moved exactly to e6.

1.h4 a5 2.h5 Ta6 3.h6 Te6 4.Th5 Rc6 5.Txa5 b5 6.Ta8 La6 7.e3 Db8 8.Ke2 Kd8 9.Kd3 Kc8 10.Kc3 Kb7 11.Kb3 Da7 12.Txf8 b4 13.Ta8 Db8 14.a3 Kc8 15.Ka2 Kd8 16.b3 Ke8 17.Lb2 Dd8 18.Lf6 Lc8 19.Ta5 Rb8 20.Th5 Ta6 21.Th1 Ta8

H1
4. kunniamaininta
Die Schwalbe 1991

Johtopeli/*PG* 21 16+14

H2 Tempon menetys suurella määrällä daamisiirtoja sai erittäin myönteiset arvostelut *Die Schwalben* ratkaisijoilta. Viihdyttävä tekninen suoritus.

Tempo loss by a huge number of queen moves got very favourable comments from the solvers of Die Schwalbe. A very entertaining technical achievement.

1.Ra3 Rf6 2.Rc4 Re4 3.Ra5 Rxd2 4.Kxd2 f5 5.Kc3 f4 6.Kb4 f3 7.Lf4 fxg2 8.Ld6 cxd6 9.Lxg2 Dc7 10.Ld5 Dc6 11.Rf3 Da6 12.Tg1 Dd3 13.Tg6 Df5 14.Th6 Dg6 15.Dg1 Dd3 16.Td1 Da6 17.Td3 Dc6 18.Ta3 Dc7 19.c3 Dd8 20.Dg6+

H2
2. palkinto
Die Schwalbe 1992

Johtopeli/*PG* 19½ 13+14 C+

H3
1. palkinto
U.S. Problem Bulletin 1993

Johtopeli/*PG* 21½ 16+16 C+

H4
1. palkinto
U.S. Problem Bulletin 1995

Johtopeli/*PG* 27 13+15

H5
3. kunniamaininta
Thema Danicum 1996

Johtopeli/*PG* 19½ 12+12 C+

H3 Untolle tyypillinen koristeellinen luomus ilman lyöntejä; kun teema on valittu, se toteutetaan maksimaalisesti.

The capture-free ornament is typical for Unto; once the theme has been chosen it is expressed to the maximum possible.

1.d4 h5 2.Lh6 Rf6 3.f4 Re4 4.Rf3 Rd2 5.e4 a5 6.La6 e5 7.c4 Lb4 8.Da4 c5 9.Dc6 b5 10.Lb7 Ta6 11.a4 Tb6 12.Ra3 Ra6 13.0-0 Rf1 14.Td3 Le1 15.b4 Dh4 16.Tb3 Df2 17.h4 Kd8 18.Th3 d5 19.Tg3 Lh3 20.Tg6 f5 21.Tf6 g5 22.g4

H4 Tuomari G. Lauingerin lausunto: Ensimmäinen uusi mT syntyy a1:ssä, ja sen jälkeen kolmen mustan tornin syklinen paikanvaihto tapahtuu kolmessa nurkassa. Nurkilla on lisämerkitys koska vT:t lyödään a1:ssä ja h1:ssä, ja h8:ssa ja a8:ssa tapahtuu pienkorotuksia. Siirtojärjestys on täsmällinen, ja tietyt perustelut ovat kauaskantoisia kuten esim. linnoitus, mikä ei välttämättä ole yllätys, mutta tuo lisämausteita. Vaikea laatia ja myös vaikea ratkaista!

Statement by judge G. Lauinger: First a new bR appears on a1, and then the cyclic interchange of places between the three black Rooks is played out in three corners. The corners feature further in another part of the program since the wRs are captured on a1 and h1, and there are underpromotions on h8 and a8. The sequence is precisely worked out, with some of the motivations looking far ahead, as for example in the case of castling, which may not be surprising but which does add further spice to the dish. Hard to construct and hard to solve too!

1.g4 a5 2.g5 a4 3.g6 a3 4.gxh7 axb2 5.a4 bxa1T 6.Lb2 g5 7.Lg7 b5 8.Lh6 Lg7 9.a5 Lc3 10.a6 Rf6 11.a7 Tg8 12.h8R Lb7 13.Rg6 Lxh1 14.Rf4 Rc6 15.Rh5 Db8 16.f4 Db6 17.Rf3 0-0-0 18.a8L Re5 19.Le4 Ta8 20.Lh7 La5 21.Rc3 g4 22.Da1 g3 23.Rd1 g2 24.Dd4 Tg3 25.Dg1 Th8 26.Rd4 Ta3 27.c3 Ta1

H5 Mitä tehdä kun kohtaa mahdottoman? Yksi ratkaisu on vaihtaa tehtävälaji. Apumatissa 100 dollarin teema (viiden siirron apumatti päättyy molemminpuoliseen ratsukorotukseen sen jälkeen, kun sotilaat ovat siirtyneet viisi siirtoa alkuruuduiltaan 7. ja 2. riviltä) on osoittautunut mahdottomaksi ilman korotusnappuloita. Johtopelissä tämä on helpompaa, kun korotetut ratsut ovat loppuaseman kuviossa.

What to do when something is impossible? One way is to swap the problem genre. In helpmates the 100 dollar theme (a helpmate ends by both parties promoting to knight in the 5th move after each pawn has

H6
2. palkinto
StrateGems 1998

Johtopeli/*PG* 21½ 13+15 C+

H7
2. palkinto
StrateGems 2004

Johtopeli/*PG* 16½ 12+12 C+

H8
2. palkinto
The Problemist 2008

Johtopeli/*PG* 8 14+12 C+
2 ratkaisua

made five moves from the seventh and second rank) has turned out to be impossible without promoted pieces. In a proof game it becomes achievable as the promotions can be forced by having the promoted knights in the end diagram.

1.Rc3 Rf6 2.Re4 Rxe4 3.b4 Rxf2 4.e4 h5 5.Dxh5 Txh5 6.Re2 Tc5 7.Rg3 d5 8.Le2 Ld7 9.0-0 Rd3 10.Txf7 Rxc1 11.Txg7 Rb3 12.Tg6 Kf7 13.axb3 Le8 14.Ta5 Dd7 15.Tb5 a5 16.h4 a4 17.h5 a3 18.h6 a2 19.h7 a1R 20.h8R#

H6 vRg1 suorittaa 8-siirtoisen kierron ilman lyöntejä, tässä teknisesti mestarillisesti hallittu.

The wSg1 makes a capture-free eight moves circuit, which is accomplished with technical brilliance.

1.Rc3 Rc6 2.Rd5 Rd4 3.Rxe7 Kxe7 4.h4 Kf6 5.Th3 Ld6 6.Tb3 Lf4 7.Tb6 axb6 8.Rf3 Ta3 9.Rh2 Tg3 10.h5 Kg5 11.a4 Rf6 12.Ta3 Te8 13.Tf3 Te3 14.Rg4 Ta3 15.e3 Dg8 16.De2 Re8 17.Da6 bxa6 18.Rf6 Lb7 19.Rd5 f6 20.Rc3 Le4 21.Re2 Dd5 22.Rg1

H7 Tässä Schnoebelenin teema (korotettu nappula ei siirry ja se lyödään korotusruudullaan) on elegantisti toteutettu kolmella tornilla. Samana vuonna Unto julkaisi johtopelin, jossa teemanappuloina ovat torni, lähetti ja ratsu (PDB 1067968).

The Schnoebelen theme (a promoted piece is captured without having moved) is here shown elegantly with three rooks. In the same year Unto published a proof game with the same theme featuring rook, bishop and knight as thematical pieces (PDB 1067968).

1.h4 b5 2.h5 b4 3 h6 b3 4.hxg7 bxa2 5.gxh8T axb1T 6.Ta4 d5 7.Tah4 d4 8.f4 d3 9.Rf3 dxe2 10.d4 f6 11.Kd2 e1T 12.La6 Kf7 13.c4 Kg7 14.Kc2 Kxh8 15.Kxb1 Lf5+ 16.Ka1 Rd7 17.Txe1

H8 Johtopelissä, jossa on kaksi tai useampi ratkaisu, vaikeutena on välttää samojen siirtojen toistot, mikä tässä 8-siirtoisessa on onnistunut palkinnon arvoisesti.

In a proof game with two solutions or more the challenge is to avoid repetition of moves, which in this eightmover is done in a prizeworthy manner.

1) 1.e4 d5 2.exd5 Lh3 3.Rxh3 g5 4.Rxg5 Lh6 5.Re4 Lxd2 6.Lxd2 Dxd5 7.Lb4 Dg5 8.Rc3 Dc1

2) 1.d4 g5 2.Lxg5 Lh6 3.Lxh6 d6 4.Lf4 Lg4 5.Lxd6 Lxe2 6.Lb4 Dxd4 7.Rxe2 Df4 8.Rc3 Dc1

H9
3. palkinto
StrateGems 2011

Johtopeli/*PG* 25½ 14+15

H10
2. kunniamaininta
StrateGems 2020

Johtopeli/*PG* 42½ 16+16

H9 Eräs Unton suosikkiteemoista oli Pronkin, tässä kolminkertaisena, missä alkuperäiset lähetit on korvattu korotetuilla ruuduissa c1, f1 ja c8.

One of Unto's favourite themes was Pronkin, here tripled with the original bishops on c1, f1 and c8 replaced by promoted ones.

1.d4 e5 2.Lh6 gxh6 3.g4 h5 4.Lg2 Rh6 5.Lc6 dxc6 6.Ra3 Le6 7.Db1 Lb4+ 8.Kd1 c5 9.f4 Rc6 10.f5 Db8 11.fxe6 f5 12.d5 f4 13.d6 f3 14.d7+ Ke7 15.d8L+ Kd6 16.Lg5 f2 17.Lc1 f1L 18.e3 La6 19.g5 b5 20.g6 Lc8 21.g7 a6 22.g8L Ta7 23.Lf7 Tg8 24.Lg6 Tg7 25.Ld3 Rg8 26.Lf1

H10 Pituusennätys johtopelille, jossa ei ole lyöntejä, oli pitkään vuodelta 1991; se osoitettiin virheelliseksi v. 2019. Vuotta myöhemmin Unto onnistui korjaamaan ennätyksensä. Liian pitkä ja liian monimutkainen testattavaksi tämän päivän tietokoneilla.

The length record for a capture-free proof game dated from 1991, but was cooked in 2019. Unto managed to correct his record one year later. Too long and too complicated for a computer of today to test.

1.h4 a5 2.Th3 Ta6 3.Tf3 Tg6 4.Rh3 Tg3 5.Rf4 Th3 6.g3 Th2 7.Lh3 Rh6 8.Le6 Rf5 9.Lc4 d5 10.Kf1 Th1+ 11.Kg2 Tg1+ 12.Kh3 Kd7 13.Kg4 h5+ 14.Kg5 Th6 15.a4 Tb6 16.Taa3 Kc6 17.Tac3 Tb3 18.Rg6 Ta3 19.b3 Ta2 20.La3 Dd6 21.Lc5 Rd7 22.La7 Rb6 23.Rh8 Kc5 24.La6+ Kb4 25.Tc5 g6 26.Rc3 Lg7 27.Re4 Lc3 28.Da1 Rd4 29.Kh6 Ld7 30.Kg7 Lb5 31.Kf8 Ld3 32.Ke8 Dc6+ 33.Kd8 Rc4 34.Kc8 Ka3 35.Kb8 Lb4 36.Ka8 De8+ 37.Lb8 Rb6+ 38.Ka7 Ra8 39.c4 Rc2 40.Df6 Ra1 41.Db6 Kb2 42.Tf6 Kb1 43.Rc3+

Per Olin

UNTON MUISTOLLE

Michel Caillaud, MatPlus Forum 17.9.2022

Shocking news. Unto was one of my much admired composers. A great loss. I lack words to express my sadness.

Satanick Mukhuty, sähköposti 18.9.2022

Today I woke up to the very sad news of the passing away of the great composer and Grandmaster Unto Heinonen. This is indeed an irreplaceable loss for the entire chess problem community. As a chess problem lover myself, I have always been in awe of Heinonen's creativity and was planning to write an obituary on him. Would you be able to provide me with some more insight into Unto Heinonen's life and work, and your impression of him in general?

I have solved and marvelled at several of his proof games and fairy problems - these are of course readily available in the databases - but I don't know anything of the man himself and couldn't find much on the internet except his date of birth and a photograph.

The general chess world must in the least know about such a genius and now that he is no more, bringing out a little more who he was - his persona, so to speak - would be quite apropos.

Johan Beije, Facebook 19.9.2022

Very sad news, a very nice and humble man. I had the pleasure to meet him in December 2018 while visiting Helsinki. A great composer has left us.

Joost de Heer, MatPlus Forum 20.9.2022

Very sad news. One of (for me) the greatest composers ever.

Valeri Gurov, MatPlus Forum 20.9.2022

Very sad news. Only a year ago I selected the beautiful H#2 Unto for the FIDE Album. Outstanding master...

Springaren n:o 163, syyskuu 2022

Stormästare och Finlands hittills främsta komponist. Mycket mångsidig, men mest känd för komplicerade bevispartier och olika task-problem. Publicerade ofta i Springaren.

Paul Rãican, *Quartz*, lokakuu 2022

Another star has fallen: Unto Heinonen

The whole community of composers was shocked and saddened to hear the bad news that Unto Heinonen (b.1946) passed away.

Unto Heinonen composed almost everything and made this with a jeweler's hand. A whole book could be written with his works. I will try to highlight a few.

Václav Kotěšovec (verkkosivu http://www.kotesovec.cz/)

I have always greatly admired the works of this composer.

FIDE-Albumitehtävät

1968–1970:	A14	A56*	A113	A162	E528					
1971–1973:	A22	A126	E559							
1974–1976:	A34	A179								
1977–1979:	A66									
1980–1982:	A196	G900								
1983–1985:	A143	A239	E683	E693	G850	G866	G938			
1986–1988:	E68	E98	E107	E158	E176	E198	G115			
1989–1991:	E153	E186	E213	E226	E232	G7	G44	G81	G92	G144
	H15	H17								
1992–1994:	E42	E64	E101	E142	E196	E202	F10	G6	G23	G37
	G78	H27	H28	H29	H30	H31	H34			
1995–1997:	E9	E47	E54	E190	E200	E231	G19	G24	G29	G30
	G127	G135	G136	G152	H24	H27	H29	H30	H31	H32
	H33									
1998–2000:	E56	E86	E138	G22	G23	G24	G27	G39	G65	G179
	G180	H44	H48	H49	H51	H56	H60			
2001–2003:	E163	E180	E267	G8	G20	G23	G51*	G56	G133	G140
	G149	G150	H41	H59	H64	H67	H72*	H74	H76	H80
2004–2006:	E60	E101	E125	E279	E290	G9	G32	G48	G50	G150
	G162	H29	H30	H47	H50	H59	H62			
2010–2012:	E249	G22	G23	G83	G86	G89	G195	H44		
2013–2015:	G89	G93	G241	H41	H44					
2016–2018:	E127	G211	G314	H39	H77					

A = 2-siirtoiset
E = apumatit
F = itsematit
G = satutehtävät
H = retrotehtävät
* = yhteistehtävä

Vuosien 2007–2009 tehtävät jäivät sairauden vuoksi lähettämättä.

Raimo Sailas, Eero Saarenheimo ja Unto Heinonen

Henry Tanner ja Unto Heinonen